

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

**Elemzés
a Költségvetési Tanács részére
a 2017. I. félévi költségvetési folyamatokról**

Jóváhagyom:

Domokos László
Domokos László

2017. szeptember 27.

Iktatószám: FV-3195-046/2017.

Felügyeleti vezető: dr. Pulay Gyula Zoltán

Projektvezető: dr. Simon József ellenőrzésvezető

Az elemzéshez részanyagot készítették:

Berg Zoltán László számvevő

Buús Zoltánné Hütter Erzsébet számvevő főtanácsos

Farkas Emese Rozália számvevő

Horcsin Attila számvevő főtanácsos

Oláh Viktor számvevő

Turai Erzsébet számvevő

Tartalom

Bevezetés	4
Összegzés.....	6
1. A 2017. évi költségvetés végrehajtását, az államháztartási folyamatokat befolyásoló makrogazdasági tendenciák alakulása	9
2. Az államadósság alakulása.....	15
3. A bevételek és kiadások egyenlegének alakulása	19
4. A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulása.....	22
5. A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása	30
6. Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása	32
7. A költségvetési fejezetek bevételeinek és kiadásainak alakulása.....	33
8. Az uniós támogatások teljesítésének alakulása	35
9. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása.....	41
10. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása	45
11. Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása.....	47
12. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének alakulása	49
13. A központi tartalékok felhasználása	54
<i>1. számú melléklet.....</i>	<i>56</i>
<i>2. számú melléklet.....</i>	<i>58</i>
<i>3. számú melléklet.....</i>	<i>60</i>
<i>4. számú melléklet.....</i>	<i>61</i>
<i>Rövidítések jegyzéke.....</i>	<i>62</i>

Bevezetés

A Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Gst.) értelmében a Költségvetési Tanács (KT) félévente véleményt nyilvánít a központi költségvetésről szóló törvény végrehajtásának helyzetéről és az államadósság várható alakulásáról. Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az ÁSZ elnökének a KT tagjaként ellátandó feladatait - a Gst. rendelkezései alapján - a KT által tárgyalt kérdésekhez kapcsolódó elemzéseknek a KT rendelkezésére bocsátásával segíti.

Elemzésünk célja, hogy a 2017. első félévi költségvetési és makrogazdasági adatok alapján bemutassuk, hogy a költségvetés mely előirányzatai esetében várható az év végére az előirányzottnál magasabb vagy alacsonyabb teljesülés, majd ennek alapján rámutassunk a 2017. évi költségvetési hiánycél és az államadósság-szabály teljesülésének kockázataira. Az elemzés célját jelenti továbbá, hogy a pénzforgalmi folyamatokra figyelemmel becslést adjon a 2017. évi egyenlegcéllal összefüggésben.

Az elemzés a Nemzetgazdasági Minisztériumtól (NGM), a Magyar Államkincstártól (MÁK), a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól (NAV), az Államadósság Kezelő Központtól (ÁKK Zrt.), a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőtől (NEAK) és az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóságtól (ONYF) kapott adatokon alapul.

Az elemzés tárgya a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény előirányzatai teljesülésének elemzése. Az értékelés módszertana szerint az első féléves teljesítési adatokat viszonyítjuk az időarányos eredeti, vagy – ha ilyen van, akkor – az Országgyűlés által módosított előirányzathoz. A kormány, az irányító szervek és az intézményi hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosításokat nem összehasonlítási alapként, hanem a költségvetési szervek és a fejezetek teljesítési adatainak elemzésekor vettük figyelembe, ahol a kapcsolódó MÁK adatok rendelkezésre álltak.

Az elemzés a 2017. évi központi költségvetés meghatározó, kockázatosnak minősített előirányzatainak teljesülését mutatja be részletesen. Kockázatosnak akkor tekintünk egy előirányzatot, ha a féléves teljesülés az időarányostól legalább 3 százalékponttal eltér, vagy jelentősen eltér a tervezett időbeli alakulásától, illetve, ha a valószínűsíthető eltérés mértéke meghaladja a 3,0 Mrd Ft-ot. Ezen esetekben elemezzük az eltérés okait. Ennek során többek között azt vizsgáljuk, hogy az elmúlt években időarányosan miként alakult a féléves teljesülés, illetve a feltárjuk az esetleges jogszabály módosítások hatásait is. A kisebb értékű (5 Mrd Ft alatti) előirányzatok esetében mélyebb elemzést akkor végzünk, ha a féléves teljesülés az időarányostól több mint 10 százalékponttal eltér.

Ha az eltérést jól beazonosítható okok idézik elő, akkor számszerűsítjük a várható kockázat mértékét. Ha ilyen okot nem tudunk azonosítani, vagy azok hatását a bizonytalansági tényezők miatt nem tudjuk számszerűsíteni, akkor kizárólag a kockázat meglétére hívjuk fel a figyelmet. A jelentős nagyságrendű eltérések esetében a kockázat verifikálása érdekében a 2017. júliusi teljesítési adatokat is felhasználtuk, lévén több előirányzat esetében is az első félévi bevételek realizálására júliusban kerül sor.

Becsléseinket a kockázatot hordozó előirányzatokra vonatkozóan, a pozitív és negatív kockázat jelzésével, az 1. számú mellékletben foglaltuk össze.

Pozitív kockázat lép fel, ha a bevételi előirányzatok esetében a tervezettnél magasabb, illetve ha a kiadási előirányzatok esetében a tervezettnél alacsonyabb a várható év végi teljesülés. A negatív kockázat a bevételi előirányzatok tervezettnél alacsonyabb, illetve a kiadási előirányzatok tervezettnél magasabb felhasználása esetén merül fel. Ez utóbbi

esetben – kivéve azon kiadási előirányzatokat, amelyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet – feltételezzük, hogy a kiadási előirányzatok tervezettnél magasabb teljesíthetősége érdekében a kormány, az irányító szervek vagy az intézményi hatáskörben előirányzat-módosítás történik.

Összegzés

A 2017. évi központi költségvetés végrehajtását alapvetően befolyásoló makrogazdasági környezet kedvezően alakult. 2017. I. félévében a GDP átlagos növekedési üteme 3,6%-ot ért el, amely meghaladja a költségvetési törvényjavaslatot megalapozó 3,1%-os kormányzati várakozást. A módosított költségvetési törvény elfogadásakor a kormányzat 4,1%-os gazdasági növekedési ütemet valószínűsített 2017-re vonatkozóan, amelyhez képest azonban alacsonyabb az első félévi növekedési ütem.

A gazdasági növekedés fő motorját az ipari termelés és a szolgáltatások bővülése jelentette. Az ipari termelésen belül jól teljesített a feldolgozóipar. Kedvezően alakult az építőipar teljesítménye is.

Az elemzés összeállításának időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján 2017. II. negyedévében a végső fogyasztás 2,6%-kal növekedett. Ezen belül a háztartások tényleges fogyasztása 3,3%-kal növekedett, ugyanakkor a közösségi fogyasztás 1,8%-kal csökkent. A bruttó állóeszköz-felhalmozás az előző év azonos időszakához képest 21,2%-kal emelkedett. Továbbra is pozitív volt a külkereskedelmi egyenleg.

Az egyéb gazdasági mutatók esetében az infláció 2,3%-os értéke illeszkedik a gazdasági előrejelzések által felvázolt pályához. 2017. I. félévében tovább javultak a foglalkoztatottsági mutatók – a munkanélküliségi ráta 4,3%-ra csökkent. Ezzel párhuzamosan a keresetek dinamikus növekedése is megfigyelhető, amelynek eredményeként az átlagkereset növekedés üteme 12,1%-ot ért el.

E gazdasági tényezők összességében azt mutatják, hogy a gazdasági szereplők – elsősorban a háztartások – számottevően bővülő jövedelemmel rendelkeznek, amely a belső kereslet növekedésének alapját jelenti. Ugyanakkor a gazdasági mutatókból kiderül, hogy a jövedelem növekedésének üteme a tervezettnél kisebb keresletbővülést okozott. E tényező hatása érzékelhető a forgalmi típusú adók teljesülési adataiban is.

2017. első félévében a központi költségvetés adóssága a 2016. év végi 25 430,1 Mrd Ft-ról 2017. júliusban 25 906,1 Mrd Ft-ra emelkedett. Mindez a 2017. június végi adósság értékéhez képest 404,0 Mrd Ft-tal kevesebb. E változás háttérében jellemzően a devizaadósság csökkenése áll. Ezáltal a központi költségvetés idei évre tervezett adósságnövekményének 40,2%-a valósult meg ezen időpontig, amely jelentősen kedvezőbb teljesülést jelent a megelőző hónaphoz viszonyítva.

Figyelembe véve, hogy az államadósság alakulása szempontjából a központi költségvetés adóssága meghatározó jelentőségű, megállapítható, hogy az államadósság-mutató 2017. évi alakulása véleményünk szerint megfelel az Alaptörvény és a Gst. előírásainak. Az államadósság-mutató a 2016. év végi értékhez képest csökkenő tendenciát követ az idei évben és a változás mértéke álláspontunk szerint meghaladja majd a 0,1 százalékpontot.

Jelentős implicit tartalékot jelent, hogy 2017 hátralévő részében a hazai adósságszabályok akkor is teljesülnének, ha az államadósság értéke – a GDP tervezett növekedése mellett – összességében legfeljebb 1456,8 Mrd Ft-tal növekedne.

Kedvező folyamatnak minősíthető, hogy az önkormányzati alrendszer és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adóssága az év elején tervezetthez képest kedvezőbben alakult. Az év végére összességében 20 Mrd Ft-tal lehet kedvezőbb e szereplők Gst. szerinti adóssága.

2017 első félévében a kormányzati szektoron belül az államháztartás államadósság rátája 2017. június 30-án a GDP 74%-a volt. Ezek alapján az elmúlt félévben a csökkenés mértéke 0,1 százalékpontnak felelt meg.

Összességében 2017-re vonatkozóan az uniós adósságszabály szerinti államadósság csökkenését valószínűsítjük. Azonban az előírt 0,7 százalékpontos mértéknek való megfelelés a rendelkezésre álló adatok alapján nem ítéhető meg.

Az uniós adósságszabály teljesítése szempontjából kockázatot jelent a költségvetési előirányzatok bevételeinek alulteljesülése és a kiadások előirányzottnál magasabb teljesülése, valamint a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának esetleges növekedése.

A központi alrendszer pénzforgalmi egyenlege 2017. I. félévében -911,2 Mrd Ft-ot tett ki. Ezen belül meghatározó tényező a központi költségvetés 902,4 Mrd Ft-os és a Társadalombiztosítási Alapok 110,5 Mrd Ft értékű hiánya. Ezt valamelyest kompenzálta az elkülönített állami pénzalapok 101,7 Mrd Ft-os többlete.

A pénzforgalmi hiány alakulásában számottevő negatív tényezőt jelentett a közvetlen bevételek időarányostól elmaradó teljesülése (különösen az általános forgalmi adó, a jövedéki adó és az egyszerűsített vállalkozói adó esetében), az uniós támogatások megelőlegezésével kapcsolatos kifizetések jelentős növekedése és az Egészségbiztosítási Alapba tartozó egyes előirányzatokra fordított kiadások időarányosnál magasabb kifizetése.

Ugyanakkor a pénzforgalmi hiány alakulása szempontjából kedvező tényezőt jelent a költségvetés egyes közvetlen bevételeinek időarányosnál magasabb teljesülése (a pénzügyi tranzakciós illeték és egyéb bevételek), az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetén belül a társaságokkal kapcsolatos bevételek többlete és az Egészségbiztosítási Alap bevételeinek előirányzathoz képest történt növekedése (az egészségügyi hozzájárulás és az egyéb bevételek révén).

Az országgyűlés által jóváhagyott évközi előirányzat módosítások, mint költségvetés politikai korrekciók, figyelembe vették a makrogazdasági tényezők változását és összességében javították az előirányzatok, valamint együttesen a költségvetés teljesíthetőségét.

Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások is meghaladták 2017. I. félévében az időarányos értéket. A bevételek 141,4%-on, a kiadások 61,1%-on teljesültek. 2017. év végére az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások egyenlege a rendelkezésre álló adatok alapján 15,0 Mrd Ft-tal kedvezőbb lesz a tervezettnél.

Számszerű becsléseink alapján, 2017 végén a bevételi oldalon 32,0-48,0 Mrd Ft elmaradás és a kiadási oldalon 44,0-60,0 Mrd Ft többletkiadással számolunk, ami az előirányzotthoz képest együttesen 76,0-108,0 Mrd Ft-tal kedvezőtlenebb pénzforgalmi egyenleget jelent. A meghatározó tényezők közé tartozik az általános forgalmi adóbevételek 50,0-70,0 Mrd Ft-os, a jövedéki adóbevételek 20,0-25,0 Mrd Ft-os alulteljesülése, a Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai esetén a nyugellátásokra fordított kiadások 20,0-25,0 Mrd Ft összegű, valamint az Egészségbiztosítási Alap kiadásai esetén a 11,0-15,0 Mrd Ft összegű előirányzottnál magasabb teljesülése.

A bevételi oldalon prognosztizált alulteljesülés, illetve a kiadásoknál bemutatott előirányzottnál magasabb teljesülés nagyságrendje nem veszélyezteti a 2017. évi költségvetési hiánycél és az államadósság-szabály teljesülését.

A számszerű becslésünk azonban nem tér ki az európai uniós támogatások bevételeinek és kiadásainak alakulásával kapcsolatos kockázatok számszerűsítésére a bizonytalansági tényezőkre tekintettel. Azonban megállapítható, hogy – nagyságrendjéből következően – az uniós programok kiadásainak teljesülése és az uniós bevételek beérkezése alapvetően befolyásolja a pénzforgalmi hiányt, de semleges az uniós módszertan szerinti hiány szempontjából.

A költségvetési kockázatok kezelésére rendelkezésre áll az Országvédelmi Alapban a még fel nem használt 66,0 Mrd Ft.

Külön figyelmet érdemlő terület ezen belül is az uniós támogatások bevételeinek és kiadásainak menedzselése, a jövőbeli gazdasági növekedés kedvező befolyásolása érdekében.

A 2017. évi költségvetés bevételeinek tervezése jellemzően a gazdasági mutatók egységes javulásán és ezen belül is a belső kereslet dinamikus bővülésén alapult. Az első félévi adatok alapján megállapítható, hogy a kormány prognózisában előrejelzett gazdasági környezet alapvetően megvalósult, azonban a háztartások fogyasztási kiadásának 3,5%-os növekedése elmaradt a kormányzati 6,1%-os várározástól. Ennek fő indoka, hogy a háztartások a rendelkezésre álló többletjövedelem jelentős részéből a nettó pénzügyi megtakarítások állományát növelték a fogyasztási hajlandóság növelése helyett. A 2017. év második felében az átlagkeresetek további növekedése javíthatja a fogyasztási hajlandóságot.

A 2017. első félév hiányadatának, annak összetevőinek ismeretében véleményünk szerint a költségvetési törvényben meghatározott 1 166,4 Mrd Ft-os hiány az egyes előirányzatok teljesülésére vonatkozó elemzésünk alapján az év végére nem lesz tartható, a pénzforgalmi hiány véleményünk szerint 0,1-0,2 százalékponttal haladja meg a tervezett értéket. Alapvetően befolyásolja továbbá a pénzforgalmi hiány alakulását az uniós támogatásokhoz kapcsolódóan az év során teljesülő bevételek és kiadások egyenlege.

A kormányzati szektor eredményszemléletű egyenlegére kedvezően hatott 2017 I. félévében, hogy a központi költségvetés által megelőlegezett uniós támogatások nem számítanak bele az eredményszemléletű egyenlegbe, valamint az államháztartás területén összességében a kiadási előirányzatok a tervezettnél lassabb ütemben kerültek elköltésre.

Részletes elemzés

1. A 2017. évi költségvetés végrehajtását, az államháztartási folyamatokat befolyásoló makrogazdasági tendenciák alakulása

Az elemzés elkészítésekor az előzetes tényadatok a GDP I. és II. negyedéves, a további gazdasági folyamatok I-VI. havi – esetenként I-V. havi – teljesüléséről álltak rendelkezésre.

A 2017. évi gazdasági növekedésre vonatkozó prognózisok

A 2017. évi költségvetési törvény általános indoklásában figyelembe vett, a GDP 2017. évi volumenindex változására vonatkozó kormányzati becslés 3,1% volt, amely a módosított költségvetési törvény elfogadásakor 4,1%-ra emelkedett. A nemzetközi intézmények közül 2016 II. félévében az Európai Bizottság 3,6%-os, az IMF 2,9%-os, az OECD 3,8%-os GDP növekedést becsült 2017-re Magyarországon.

A GDP volumene 2017 I. negyedévében a KSH második becslése alapján 4,2%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest. A II. negyedévben a gazdasági teljesítmény 3,2%-kal növekedett, ezáltal összességében az I. félévben 3,6%-kal bővült a GDP.

Az első negyedéves adatok ismeretében a 2017. évre vonatkozó szakértői előrejelzések továbbra is pozitív kilátásokat fogalmaztak meg és a bővülő gazdasági teljesítményre vonatkozó várakozásaikat fenntartották.

A gazdasági növekedés szempontjából meghatározó jelentőségű a belső kereslet erősödése, amelyen belül a lakossági kereslet és a beruházások volumenének emelkedése is fontos szerepet játszik. Emellett a növekvő külső kereslet által az exportteljesítmény további javulása is várható, amely kedvezően befolyásolja a külkereskedelmi egyenleg alakulását.

A 2017. évi GDP összetevőinek alakulása termelési oldalon

A KSH 2017 II. negyedévére vonatkozó második becslése szerint a GDP összetevőinek termelési oldalán az ipar 3,0%-os, és a szolgáltatások 2,8%-os növekedést ért el, míg a mezőgazdaság hozzáadott értéke 13,0%-kal csökkent az előző év azonos időszakához mérten.

A GDP negyedéves volumennövekedéséhez a termelési oldalon a szolgáltatások hozzáadott értékének 1,5%-os növekedése járult hozzá leginkább, ezen belül a turizmus (5,8%), valamint a szakmai, tudományos, műszaki és adminisztratív tevékenységből származó bevételek (6,4%) növekedtek jelentős mértékben.

A 2016. és 2017. évi második negyedéves GDP növekedés termelési oldali összetevőinek alakulását mutatja be az **1. számú táblázat**.

1. táblázat

A bruttó hazai termék (GDP) termelésének volumenindex változása* az előző év azonos időszakához képest (%)

Időszak	Szolgáltatások	Építő- ipar	Ipar	Mezőgazdaság	GDP válto- zás össze- sen
2017. II. negyedév	2,8	28,6	3,0	-12,9	3,2
2016. II. negyedév	3,3	-23,6	3,9	13,4	2,6

*A változás százalékban, az előző év azonos időszaka = 100%;

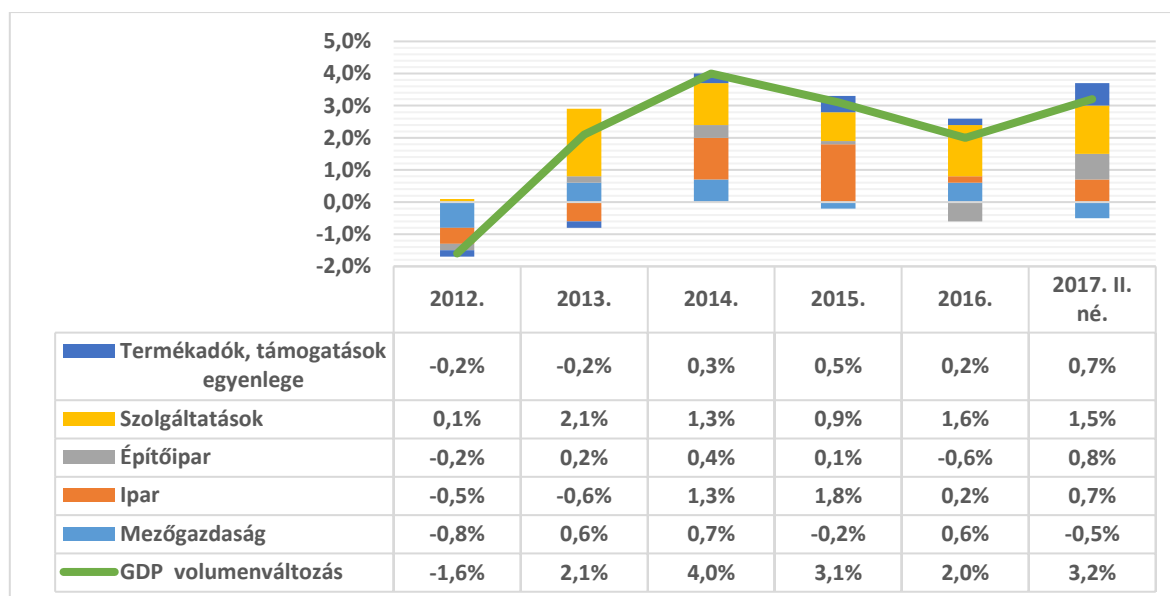
KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A bruttó hazai termék 2017. II. negyedévi 3,2%-os növekedéséhez a szolgáltatások 1,5, az ipar 0,7, az építőipar pedig 0,8 százalékponttal járult hozzá. A mezőgazdaság kis mértékben mérsékelte a GDP növekedési ütemét.

A bruttó hazai termék (GDP) növekedéséhez a termelési oldalon az ágazonkénti hozzájárulást az **1. számú ábra** szemlélteti.

1. ábra

Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) változásához a termelési oldalon*

*az előző év azonos időszakához viszonyított indexekből számítva;

KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A GDP változásának alakulását bemutató ábra alapján megállapítható, hogy a 2016. évhez képest jellemzően – a mezőgazdaságot kivéve – valamennyi ágazat hozzájárulása emelkedett.

A GDP 2017 II. negyedévi növekedése összetevőinek alakulása felhasználási oldalon

A KSH 2017 II. negyedévre vonatkozó becslése alapján a végső fogyasztás 2,6%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Ehhez pozitívan járult hozzá a háztartások tényleges fogyasztásának 3,3%-os növekedése. Ugyanakkor a közösségi fogyasztás nagyságrendje 1,8%-kal csökkent.

2017 II. negyedévében a háztartások fogyasztási kiadása, az I. negyedév 3,5%-os értékét követően, 4,7%-kal növekedett. A bővülés szinte valamennyi kiadási csoportban megfigyelhető.

A bruttó állóeszköz-felhalmozás kiugró mértékben, 21,2 százalékponttal meghaladta az előző év azonos időszakának adatát. Mind az építési beruházások volumene, mind a gép- és berendezés-beruházásoké jelentősen emelkedett. A meghatározó gazdasági területek (feldolgozóipar, ingatlanügyletek, valamint szállítás, raktározás) esetében egyaránt növekedett a beruházási teljesítmény. Ehhez jelentősen hozzájárult központi költségvetés által megelőlegezett uniós támogatások felhasználása.

A nemzetgazdaság külkereskedelmi forgalmában folyó áron 2017 II. félévében 988 milliárd Ft aktívum keletkezett. Össességében az export 2017. I. félévében 7%-kal, az import 8,8%-kal emelkedett. Ezen belül az áruforgalomban és a szolgáltatások esetében is az export mutatott nagyobb növekedést.

A 2016. II. negyedévi és 2017. II. negyedévi GDP összetevőinek alakulását felhasználási oldalon mutatja be a **2. számú táblázat**.

1. táblázat

A bruttó hazai termék (GDP) felhasználásának volumenindexei* az előző év azonos időszakához képest (%)

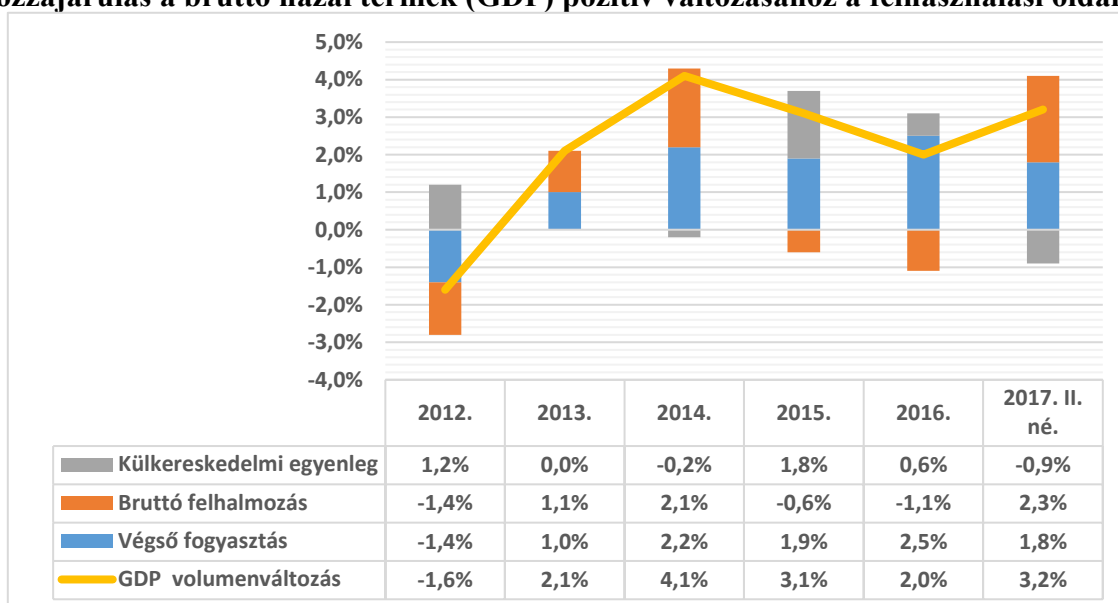
Időszak	Végso fogyasztás	Bruttó állóeszköz felhalmozás	Export	Import	GDP összesen
2017. II. negyedév	2,6	21,2	3,5	5,1	3,2
2016. II. negyedév	4,4	-20,0	8,2	6,1	2,6

*A változás százalékban, az előző év azonos időszaka = 100%;

KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A bruttó hazai termék 2017. II. negyedévi 3,2%-os bővüléséhez a végso fogyasztás 1,8 százalékponttal, a bruttó állóeszköz-felhalmozás 2,3 százalékponttal járult hozzá. A bruttó hazai termék (GDP) növekedéséhez felhasználási oldalon történt hozzájárulást a **2. számú ábra** szemlélteti.

Hozzájárulás a bruttó hazai termék (GDP) pozitív változásához a felhasználási oldalon*

*az előző év azonos időszakához viszonyított indexekből számítva;

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Össességében az előző évhez képest kedvező változást jelent, hogy a GDP növekedését meghatározó tényezők között a bruttó felhalmozás hozzájárulása pozitívvá vált. A végső fogyasztáson belül a közösségi fogyasztás volumenének csökkenése és a külkereskedelmi forgalom egyenlege visszavetette e kategória hozzájárulását a II. negyedévben.

A GDP 2017. II. negyedévi 3,2%-os emelkedéséhez a piaci alapú szolgáltatások járultak hozzá legnagyobb arányban. Mindezt befolyásolta az ipari termelés kisebb mértékű növekedése, valamint a mezőgazdasági termelés visszaesése az előző év azonos időszakához képest.

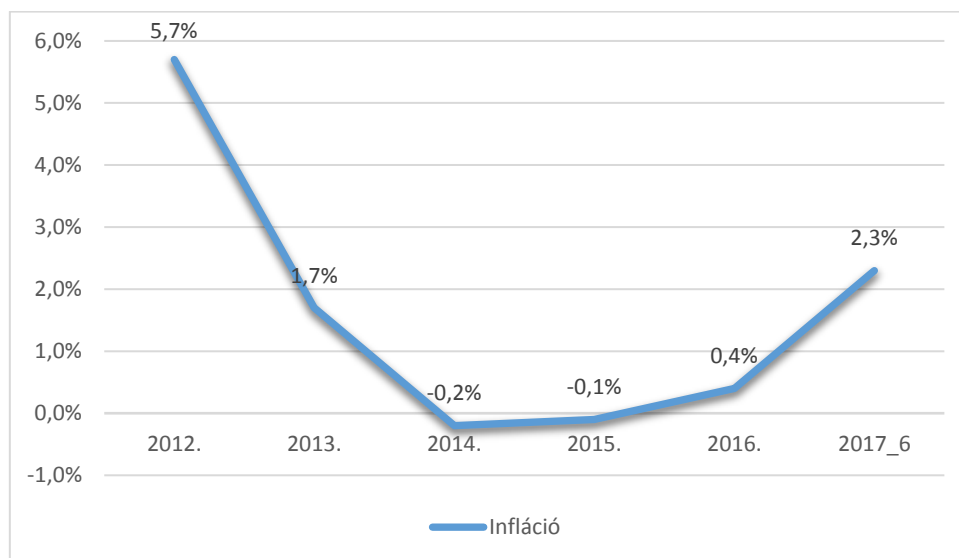
A további gazdasági folyamatok alakulása

Az infláció 2017 első félévében 2,3% volt az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Az elmúlt egy évben a legnagyobb mértékben a szeszes italok, dohányárak, valamint az élelmiszerek drágultak. 2017 hátralévő részében a béremelkedések és a belső kereslet, illetve fogyasztás erősödése nagyobb mértékben járulhat hozzá az inflációhoz és az olajárak várható enyhe emelkedő trendje is ebbe az irányba mutat.

A fogyasztói árindex változását mutatja be a **3. számú ábra**.

**A fogyasztói árindex változása* az előző évhez viszonyítva
2012 és 2017. június között**

* A változás százalékban, az előző év azonos időszaka = 100%;

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

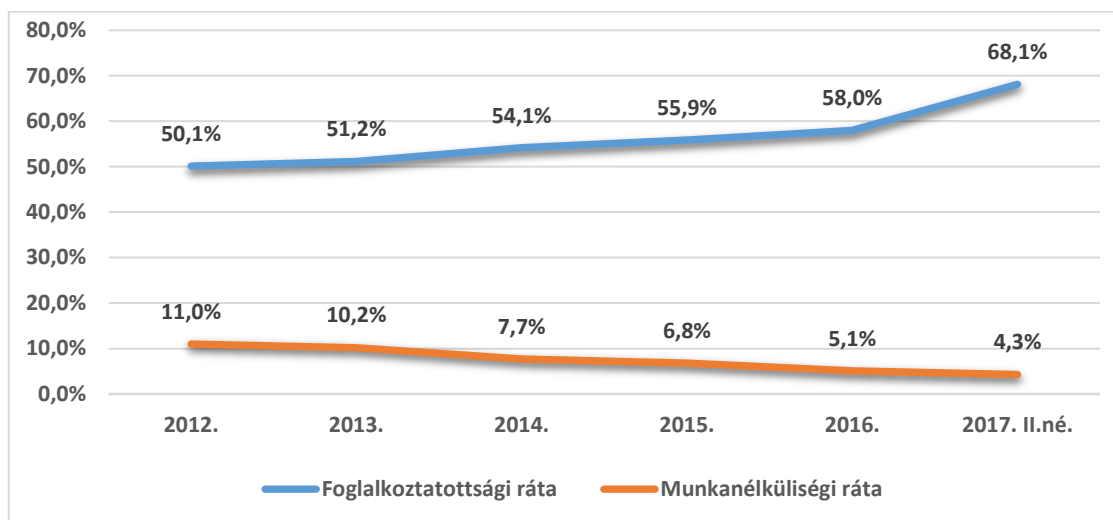
Az elmúlt években tapasztalható deflációs időszak megszűnt és az inflációs ráta enyhén növekvő tendenciát mutat. Mindez természetes velejárója a belső keresletre orientált növekedési politikának, mértéke nem jelent kockázatot a gazdasági mutatószámok további pozitív változására.

A 2017. évi központi költségvetési törvény a **munkanélküliségi ráta** csökkentésével számolt. Ezt a várakozást igazolták a 2017. április–júniusi időszak adatai és a nemzetközi szervezetek (EB, IMF) előrejelzései is.

A II. negyedévben a munkanélküliek átlagos létszáma az egy évvel korábbihoz képest 38 ezer fővel, 196 ezerre, a munkanélküliségi ráta 0,9 százalékponttal, 4,3%-ra mérséklődött.

A foglalkoztatottsági- és a munkanélküliségi ráta változását mutatja be az elmúlt években a **4. számú ábra**. Az ábra adatai alapján jól láthatóak a munkaerő-piaci mutatók kedvező változásai.

**A foglalkoztatottsági és a munkanélküliségi ráta változása*
2012 és 2017 II. negyedévé között**

* A változás százalékban kifejezve, az előző év azonos időszaka = 100%,

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A foglalkoztatás növekedésében szerepet játszott az erősödő gazdasági konjunktúra és a gazdasági növekedés. Mind a feldolgozóiparban, mind a piaci szolgáltató szektorban jelentős volt a vállalatok munkaerő-kereslete. A férfiakat alacsonyabb munkanélküliségi ráta jellemezte, mint a nőket, és esetükben a javulás mértéke is nagyobb volt.

Az **átlagkeresetek** esetében a bruttó és a nettó keresetek 2017. első öt hónapjában egyaránt 12,1%-kal növekedtek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A növekedésre a minimálbér és a garantált bérminimum 15%-os, illetve 25%-os emelése, a költségvetési szféra egyes területeit, továbbá az állami közszolgáltató cégek dolgozóit érintő béremelések voltak hatással. A kötelező bérminimumok emelését a kormány a szociális partnerekkel kötött bérmegállapodásban foglaltaknak megfelelően a munkáltatókat terhelő adók 5 százalékpontos csökkentésével is segítette.

2017 májusában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű **átlagos bruttó keresete** 288 900 Ft volt. A bruttó átlagkeresetek a pénzügyi, biztosítási tevékenység gazdasági ágban voltak a legmagasabbak (568 800 Ft), a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén a legalacsonyabbak (178 900 Ft). A költségvetési szférában és a nonprofit szervezeteknél dolgozók egy része, mintegy 108 ezer fő – az adóváltozások ellentételezését szolgáló, a keresetbe nem tartozó – kompenzációban részesült, ennek összege átlagosan havonta 9 000, illetve 8 600 Ft.

Nemzetgazdasági szinten az átlagos – családi kedvezmény nélkül számított – **nettó kereset** 192 100 Ft volt. 2017-ben a családi adókedvezmény a kétgyermekes családok esetében emelkedett, pozitívan befolyásolva a nettó keresetek alakulását. A kedvezményt is figyelembe véve a nettó kereset átlagos értéke 200 000 Ft-ra becsülhető.

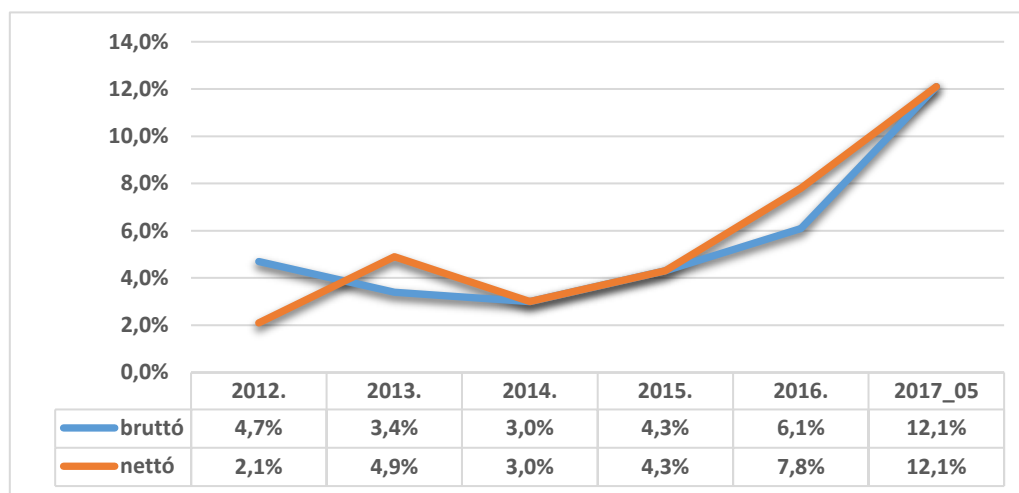
A **reálkeresetek** emelkedésére nagymértékben hatással volt, hogy mind a verseny-, mind pedig a közszférában gyorsult a bruttó és a nettó keresetek növekedése, ami alapvetően a tavaly novemberi hatéves bérmegállapodás minimálbér és garantált bérminimum emelésének és a munkáltatói adócsökkentések következménye. A fogyasztói árak az előző év azonos időszakához mért 2,4%-os növekedése mellett a **reálkeresetek** 9,5%-kal emelkedtek.

Az átlagkeresetek változását mutatja be az **5. számú ábra**.

5. ábra

A bruttó és nettó átlagkeresetek változása* az előző évhez viszonyítva

2012 és 2017. május között

* A változás százalékban, az előző év azonos időszaka = 100%;

Forrás: KSH adatai alapján ÁSZ szerkesztés

A 2015. évben megkezdődött bérnövekedési trend tovább folytatódott. Jellemzően a kormányzati intézkedéseknek, valamint a magánszféra béremelési hajlandóságának következtében a korábbi évekhez képest 2017 első öt hónapjában erősödött e tendencia, amely pozitívan befolyásolja a belső kereslet növekedéséhez szükséges jövedelmet.

Ugyanakkor a háztartások pénzügyi vagyonának alakulására vonatkozó 2017. I. félévi statisztikai adatok, hasonlóan a 2016-os adatokhoz, azt mutatják, hogy a magasabb átlagkereset mellett továbbra is jellemző – a fogyasztás további bővítése helyett – a pénzügyi megtakarítások képzése. 2016. december 31-hez képest az idei év első félévében a háztartások nettó pénzügyi vagyona – a pénzügyi kötelezettségek kismértékű csökkenése mellett – 4,3%-kal, 1535,2 Mrd Ft-tal emelkedett. A mögöttes indokok között jelentős nagyságrendet képvisel a folyószámla betétek (+352,3 Mrd Ft), a hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (+325,2 Mrd Ft) és az egyéb tulajdonosi részesedések állományának növekedése (+615,7 Mrd Ft).

2. Az államadósság alakulása

Az államadósság összetételét befolyásoló tényezők közül kizárólag a hazai módszertan szerint – a legjelentősebb nagyságrenddel bíró elem – a központi költségvetés adósságának, illetve az uniós módszertan szerint az államháztartás adósságának alakulására vonatkozóan rendelkezünk adatokkal.

A 2017. évi költségvetési törvényben foglaltak alapján az államháztartás 2017. december 31-re tervezett adóssága 312,0 forint/euró, 284,7 forint/svájci frank és 282,2 forint/amerikai dollár árfolyam mellett 26 936,3 Mrd Ft.

Az államadósság-mutató számlálójának a Gst. 2. § (1) bekezdés a) pontja szerinti várható értéke 26 820,6 Mrd Ft, a nevezőjének a Gst. 2. § (1) bekezdés b) pontja szerinti várható összege 37 279,2 Mrd Ft, így az államadósság-mutató év végére tervezett mértéke 71,9%. A 2016. év végén az államadósság-mutató értéke 73,2% volt.

2017. első félévében a központi költségvetés adóssága a 2016. év végi 25 430,1 Mrd Ft-ról 880,0 Mrd Ft-tal (3,5%-kal) növekedett, 2017. június végére (változatlan árfolyamon számolva) 26 310,1 Mrd Ft-ot tett ki.

Lényegesen változott 2017. I. félévében az adósság összetétele. Ennek legfontosabb jellemzője, hogy folytatódott – az elmúlt években tapasztalható tendencia – a forintadósság részarányának növekedése.

Az ÁKK Zrt. 2017 első félévre vonatkozó monitoring adatai alapján a központi költségvetés féléves hiányát és részben a lejáráó devizaadósságot 1161,5 Mrd Ft összegű nettó forintkibocsátás finanszírozta, amely jellemzően a lakosságnak értékesített állampapírok útján valósult meg. Június végén a lakossági állampapírok állománya 6215,5 Mrd Ft-ot tett ki, ami a 2016. december végi állományt 1147,6 Mrd Ft-tal haladta meg. Az adósságot 144,9 Mrd Ft értékben csökkentette a nettó devizalejárat, amelyet forintkibocsátások finanszíroztak, valamint 136,6 Mrd Ft értékben a devizaadósság kockázatainak csökkentését biztosító állami betétállomány (un. mark-to-market betétállomány¹) csökkenése.

A forintadósság szerkezetében is eltolódás volt tapasztalható. A lakossági állampapírok aránya az összesített államadósságon belül 3,7 százalékponttal, 19,9%-ról 23,6%-ra nőtt, míg az államkötvények aránya 1,6 százalékponttal, 45,5%-ról 43,9%-ra csökkent. E változás elsősorban a háztartási megtakarítások növekedésének, illetve a megtakarítások felhasználására vonatkozó döntések következménye.

A központi költségvetés adósságának 2016. év végi és 2017. június végi adatait a **3. számú táblázat** foglalja össze.

¹ A swap ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek.

A központi költségvetés forint- és devizaadósságának alakulása

Adósságállomány	2016.12.31. (Mrd Ft)	%	2017.06.30. (Mrd Ft)	%	Változás az előző időszak Ft adatá- hoz képest	
					Mrd Ft	%
Hitel	865,0	3,4	877,1	3,3	12,1	1,4
Államkötvény	11 562,4	45,5	11 542,4	43,9	-20	-0,2
Lakossági állampapír	5067,9	19,9	6215,5	23,6	1147,6	22,6
Diszkont kincstár- jegy	896,4	3,5	918,2	3,5	21,8	2,4
Nem piaci értékesí- tésű állampapírok	39,2	0,2	39,2	0,2	0,0	0,0
Forintadósság összesen	18 430,9	72,5	19 592,4	74,5	1161,5	6,3
Devizaadósság	6256,5	24,6	6111,6	23,2	-144,9	-2,3
Forint és deviza- adósság összesen	24 687,4	97,1	25 704,0	97,7	1016,6	4,1
Egyéb kötelezettsé- gek	742,7	2,9	606,1	2,3	-136,6	-18,4
Mindösszesen	25 430,1	100,0	26 310,1	100,0	880,0	3,5

Forrás: ÁKK Zrt. adatok alapján ÁSZ szerkesztés

A központi költségvetés devizaadóssága június végig a 2016. december 31-i állapothoz képest 144,9 Mrd Ft-tal csökkent, így 6111,6 Mrd Ft-ot tett ki. A devizaadósság összesített államadósságon belüli aránya 24,6%-ról 23,2%-ra mérséklődött. A devizahitelek arányának csökkenésével a központi költségvetés devizakitettsége jelentősen csökkent.

Az egyéb kötelezettségek értéke, 2016. december 31. és 2017. június 30. között 136,6 Mrd Ft-tal (18, százalékponttal) csökkent, az összesített államadósságon belüli aránya 0,6 százalékponttal 2,9%-ról 2,3%-ra csökkent. A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében, az egyéb kötelezettségek részeként, az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az un. mark-to-market betétek az egyéb kötelezettségek soron.

A központi költségvetés forintadóssága június végéig 2016. december 31-hez képest 1161,5 Mrd Ft-tal növekedett és 19 592,4 Mrd Ft-ot ért el. A forint részarány elérte a teljes államadósság 74,5%-át. 2016 decemberében ez az arány 72,5% volt.

A forintadósságon belül a legjelentősebb nagyságrendi változás a lakossági állampapírok esetében következett be. 2017. június végén a lakossági állampapírok állománya 6215,5 Mrd Ft-ot tett ki, amely 1147,6 Mrd Ft növekedést jelent a 2016. december végi állományhoz képest.

A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Államkötvény és a Bónusz Magyar Államkötvény állománya 2017. június végéig 487,2 Mrd Ft-tal növekedett, amelynek értéke elérte a 2008,3 Mrd Ft-ot. Másrészt 2017. április elejétől jegyezhető az új, kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír, amelynek állománya 266,4 Mrd Ft volt június hó végén. A kamatozó kincstárjegyek állománya is tovább növekedett, a forgalomban lévő mennyiség 386,5 Mrd Ft-tal haladta meg az előző év végi állományt.

A központi költségvetés adósságának 2017. évre tervezett mértéke 26 613,8 Mrd Ft a 2016. évi 25 430,1 Mrd Ft bázishoz képest. A tervezett növekedés mértéke 1183,7 Mrd Ft. Az első félévben tapasztalható adósságnövekedés az éves tervezett növekmény 74,3%-a volt.

2017 júliusában, az előző hónaphoz képest, a központi költségvetés adóssága 259,0 Mrd Ft-tal, 25 906,1 Mrd Ft-ra csökkent. E változás indoka, hogy a devizaadósságon belül a külföldön kibocsátott állampapírok állománya 249,9 Mrd Ft-tal, valamint az egyéb külföldi hitelek állománya 14,5 Mrd Ft-tal csökkent, miközben a forintadósság állománya kis mértékben növekedett. Ezáltal a központi költségvetés idei évre tervezett adósságnövekményének 40,2%-a valósult meg 2017. júliusig, jelentősen kedvezőbb teljesülést mutatva az előző hónaphoz viszonyítva.

A különböző adósságszabályok teljesülése szempontjából meghatározó az önkormányzati alrendszer és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adósságának alakulása. Az aktuálisan rendelkezésre álló – Gst. szerinti korrigált adósságra vonatkozó – NGM adatok alapján az önkormányzati alrendszer 2017 elején tervezett 150,0 Mrd Ft-os adóssága év végén kedvezőbben, 130,0 Mrd Ft értéken teljesülhet. A kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek adóssága is hasonlóan kedvező tendenciát követ az első félévi adatok alapján. Az év elején tervezett 320,1 Mrd Ft-os adósság ezen értéktől kis mértékben elmaradva, 317,9 Mrd Ft-tal teljesülhet 2017 végén.

A konszolidált, Gst. szerint korrigált államadósság alakulása szempontjából további alapvető tényező, hogy a konszolidálandó tételek közé tartozó az önkormányzati alrendszer és a kormányzati szektorba sorolt egyéb szervezetek állampapír állománya növekvő tendenciát mutatott 2017. I. félévben. Ezáltal a konszolidálást követően az év elején tervezetthez képest nagyobb adósságjavító hatást gyakorol az év hátralévő részében.

Az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdése előírása alapján az államadósság-mutatónak folyamatosan csökkennie kell mindaddig, amíg értéke meghaladja a GDP 50%-át. Az államadósság-mutató alakulására vonatkozik a Gst. 4. § (2a) bekezdése rendelkezése is, amely szerint, ha a költségvetési évre előrejelzett infláció és a bruttó hazai termék reál növekedési üteme közül legalább az egyik nem haladja meg a 3%-ot, az államadósság-mutató csökkenésének a viszonyítási évhez képest legalább 0,1 százalékpontot kell elérnie.

A központi költségvetés adósságának első félévi alakulása alapján megállapítható, hogy az államadósság-mutató 2017. évi alakulása várhatóan megfelel a jogszabályi előírásoknak. Az államadósság-mutató a 2016. év végi értékhez képest csökkenő tendenciát követ és ennek mértéke véleményünk szerint meghaladja a 0,1 százalékpontot.

Továbbá jelentős implicit tartalék² mutatható ki az államadósság-mutató esetében. A 2017. év hátralévő részében a hazai adósságszabályok akkor is teljesülnének, ha az államadósság értéke – a GDP tervezett növekedése mellett – összességében legfeljebb 1456,8 Mrd Ft-tal növekedne. Ezen összeg megfelelő fedezetet nyújt az államadósság-mutatóba beszámítandó valamennyi terület adósságának kedvezőtlen alakulása esetén.

Az uniós módszertan szerint értelmezett államadósság-ráta esetében, ha a kormányzati szektor államadóssága meghaladja a GDP 60%-át, az un. „egyhuszados” szabályt³ kell teljesíteni. Figyelembe véve, hogy a 2016. év végén az államadósság ráta 74,1% volt, 2017-ben a teljesítendő csökkenés mértéke 0,7 százalékpont.

2017 első félévében a kormányzati szektoron belül az ÁKK havi monitoring jelentése alapján, az államháztartás államadósság rátája 2017. március 31-én a GDP 74,3%-a, 2017. június 30-án pedig a GDP 74%-a volt. Ezek alapján az elmúlt félévben a csökkenés mértéke 0,1 százalékpontnak felelt meg.

Az uniós módszertan szerint az államadósság értékébe beszámít a Gst. szerinti államadóssághoz képest az uniós források utólagos megtérüléséből fakadó adósságnövekmény, valamint az árfolyamváltozás hatása.

Az uniós adósságszabály teljesítése szempontjából kockázatot jelent a költségvetési előirányzatok bevételeinek alulteljesülése és a kiadások előirányzottnál magasabb teljesülése.

Összességében az uniós adósságszabály szerinti államadósság csökkenését valószínűsítjük 2017-re vonatkozóan. Azonban az előírt 0,7 százalékpontos mértéknek való megfelelés a rendelkezésre álló adatok alapján nem ítéltető meg.

3. A bevételek és kiadások egyenlegének alakulása

A 2017. évi költségvetési törvény az államháztartás központi alrendszerének 2017. évi pénzforgalmi hiányát 1166,4 Mrd Ft-ban állapította meg, ezen belül a központi költségvetés -1200,9 Mrd Ft-os, az Elkülönített Állami Pénzalapok (ELKA) +34,5 Mrd Ft-os és a TB Alapok nullszaldós egyenlegeként. A tervezett pénzforgalmi hiány a GDP 3,1%-a.

A 2017. évi LXXXVI. törvény a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény módosításáról az államháztartás központi alrendszerének 2017. évi hiányát nem módosította. A módosítás szerkezeti változást jelentett, a központi költségvetés tervezett hiánya 3,1 Mrd Ft-tal csökkent, ugyanakkor az ELKA hiánya 3,1 Mrd Ft-tal növekedett.

Az országgyűlés által jóváhagyott előirányzat módosítások a központi alrendszer bevételi, illetve kiadási főösszegét 16,2 Mrd Ft-tal csökkentették. Az előirányzatok 2017. I. félévi teljesülési adatai alapján megállapítható, hogy az országgyűlés által jóváhagyott előirányzat módosítások, mint költségvetés politikai korrekciók, figyelembe vették a makrogazdasági tényezők változását és összességében javították az előirányzatok, és ezáltal a költségvetés teljesíthetőségét.

Az államháztartás központi alrendszerének pénzforgalmi hiánya 2017. I. félévi összesített adatai alapján 911,2 Mrd Ft-ot tett ki, amely a módosított éves előirányzat 78,1%-a. Ez

² A gazdasági/költségvetési feltételek változása esetén az adott kritériumnak való megfelelést biztosító tartalék.

³ Amennyiben az államadósság meghaladja a GDP 60%-át, az államadósságot az e feletti rész legalább egy húszadával kell mérsékelni.

az összesített hiány a központi költségvetés 902,4 Mrd Ft-os, a TB Alapok 110,6 Mrd Ft-os hiányából, valamint az ELKA 101,7 Mrd Ft-os pozitív egyenlegéből adódott. A TB Alapok hiányából a Nyugdíjbiztosítási Alap 92,8 Mrd Ft-ot, míg az Egészségbiztosítási Alap 17,7 Mrd Ft-ot jelentett.

Az államháztartás központi alrendszere egyenlegének alakulását a **4. számú táblázat** szemlélteti.

4. táblázat

Az államháztartás központi alrendszerének első félévi főbb pénzforgalmi adatai

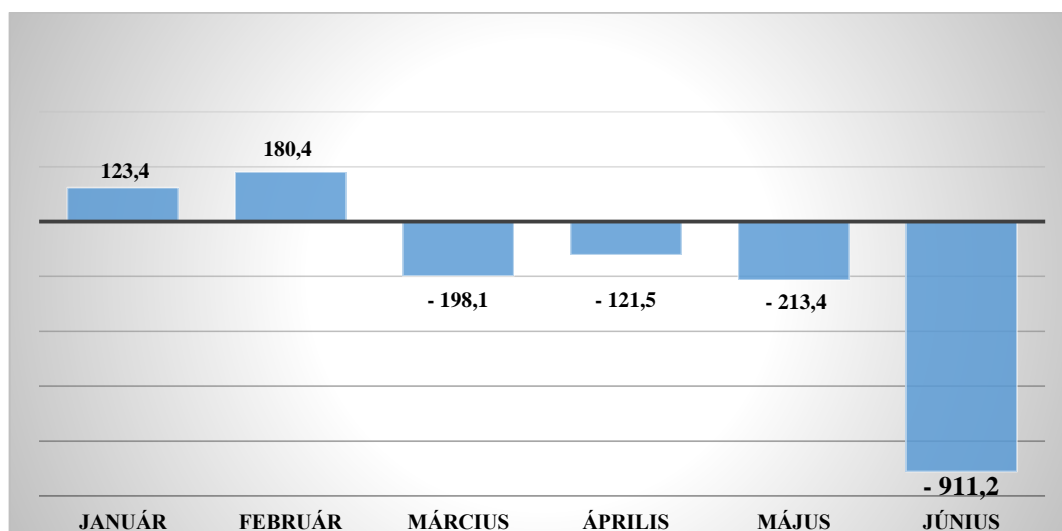
	2017. évi törvényi módosított előirányzat Mrd Ft	2017. I- VI. hó tény Mrd Ft	Teljesülés (%)
Központi költségvetés:			
Bevétel	11 962,8	5585,2	46,7
Kiadás	13 163,7	6487,6	49,3
Központi költségvetés egyenlege	-1 200,9	-902,4	75,1
Elkülönített állami pénzalapok:			
Bevétel	651,5	349,2	53,6
Kiadás	617,0	247,5	40,1
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	34,5	101,7	294,8
Társadalombiztosítási Alapok:			
Bevétel	5253,4	2524,2	48,0
Kiadás	5253,4	2634,7	50,2
Társadalombiztosítási Alapok egyenlege	0,0	-110,5	-
Központi alrendszer összesen:			
Bevétel	17 867,7	8458,6	47,3
Kiadás	19 034,1	9369,8	49,2
Központi alrendszer egyenlege	-1166,4	-911,2	78,1

Forrás: NGM 2017. júniusi tájékoztató kiadványának adatai alapján ÁSZ szerkesztés

Az államháztartás központi alrendszerének 911,2 Mrd Ft-os pénzforgalmi hiánya jellemzően a központi költségvetés negatív egyenlegéből adódik. Ez az összeg a tavalyi I. félévi 402,1 Mrd Ft-os hiány több mint kétszerese, a 2015. év I. félévi 823,3 Mrd Ft-os hiányhoz viszonyítva 10,7%-os növekedés tapasztalható.

A központi alrendszer 2017. I. féléves hiány adatait havi bontásban a **6. számú ábra** szemlélteti.

A 2017. I. félévi pénzforgalmi hiány havi alakulása

Forrás: NGM havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A központi alrendszer 2017. első félévben realizált 8458,6 Mrd Ft-ot kitevő bevételei az előző év azonos időszakához képest 565,3 Mrd Ft-tal magasabb összegben realizálódtak. Ezen belül jelentősen növekedtek a személyi jövedelemadóból (+84,5 Mrd Ft), a pénzügyi tranzakciós illetékből (+10,9 Mrd), valamint a kisadózók tételes adójából (+12,6 Mrd) származó bevételek. Mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevételei is.

A központi alrendszer 2017. első félévben realizált 9369,8 Mrd Ft összegű kiadásai 1074,4 Mrd Ft-tal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. A mintegy 700,0 Mrd Ft-os júniusi és több mint 900,0 Mrd Ft-os összesített első hat havi hiány kialakulásához jelentős mértékben hozzájárult az uniós támogatások központi költségvetés által történő 723,0 Mrd Ft összegű megelőlegezése. A hiány mértéke továbbá a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak előző évhez viszonyított növekedésével is összefügg.

A kormányzati szektor eredményszemléletű egyenlegére kedvezően hatott, hogy a központi költségvetés által megelőlegezett uniós támogatások nem számítanak bele az eredményszemléletű egyenlegbe, valamint az államháztartás területén összességében a kiadási előirányzatok a tervezettnél lassabb ütemben kerültek elköltésre. Ugyanakkor az uniós módszertan szerinti hiány előrejelzéséhez a szükséges adatok nem álltak rendelkezésünkre.

A központi alrendszer 2017. I. félévi pénzforgalmi hiányadatának és összetevőinek ismeretében véleményünk szerint a 2017. évi költségvetési törvényben meghatározott 1166,4 Mrd Ft-os, 3,1%-os pénzforgalmi szemléletű hiány nem lesz tartható az aktuális költségvetési folyamatok változatlansága esetén az Országvédelmi Alap felhasználása nélkül. Az egyes kockázatot jelentő tényezők a következő fejezetekben kerülnek kifejtésre, illetve összefoglalóan az 1. számú melléklet mutatja be e tényezők számszerű hatását.

Alapvetően befolyásolja továbbá a pénzforgalmi hiány alakulását az uniós támogatásokhoz kapcsolódóan az év során teljesülő bevételek és kiadások egyenlege. 2017. I. félévben az egyenleg -723,0 Mrd Ft-ban teljesült, amely rontotta a pénzforgalmi hiányt. E témakör részletes elemzését a 7. fejezet tartalmazza.

Az uniós költségvetés teljesítéséhez kapcsolódó megelőlegezés esetében fontos szempont, hogy az önkormányzatoknak folyósított előlegek nem befolyásolják az államháztartás pénzforgalmi és eredményszemléletű egyenlegét. Ezért a nyújtott előlegek el nem költött része nem befolyásolja konszolidált alapon a pénzforgalmi hiányt.

4. A költségvetés közvetlen bevételeinek alakulása

Vállalkozások költségvetési befizetései

A társasági adó (TAO) bevételének tervezett összege 2017-re 734,7 Mrd Ft, amely 334,2 Mrd Ft-tal haladta meg a 2016. évi 400,5 Mrd Ft-os előirányzatot.

A 2017. évi előirányzat tervezésekor figyelembe vették a várható gazdasági növekedést, az előző évi kedvező teljesítést, a növekedési adóhitelből származó bevételt, valamint a várhatóan érvényesítésre kerülő kedvezményeket. Továbbá a 2017. évi előirányzat kialakításánál a tervezés figyelembe vette a 2017-től hatályos változásokat is, ezek között az egységes 9%-os társasági adókulcs hatását. Év közben az előirányzat módosításra került, értéke 127,8 Mrd Ft-tal csökkent - a módosított előirányzat 606,9 Mrd Ft-ra változott.

Az előirányzat elmúlt években tapasztalható időarányos teljesülését az **5. számú táblázat** mutatja be.

5. táblázat

TAO előirányzat féléves és éves teljesítésének alakulása 2013-2017 között

Év	Teljesítés aránya június 30-án (%)	Teljesítés aránya december 31-én (%)
2013	47,3	100,5
2014	50,6	110,0
2015	47,5	160,8
2016	40,9	99,0
2017	46,2	-

Forrás: MÁK havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

2017 első hat hónapjában 280,4 Mrd Ft, a módosított előirányzat 46,2%-a folyt be a központi költségvetésbe, az időarányos értékhez képest 23,1 Mrd Ft-tal kevesebb TAO-t fizettek be a gazdálkodó szervezetek. A 2017. I-VI. havi bevételben szerepel a növekedési adóhitel igénybevételével kapcsolatos esedékes adókötelezettség teljesítése.

A speciális adóelőleg fizetési szabályok miatt a TAO bevételek évközi beérkezése nem egyenletes. A második félévben a feltöltési kötelezettség teljesítése miatt az első félévinél magasabb összeg folyik majd be, így az előirányzat teljesítése nem hordoz kockázatot.

Az egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) cím előirányzata 2017-re 80,6 Mrd Ft. Az adó-nem bevételének tervezéséről konkrét adózási létszám kalkuláció nem áll rendelkezésre, azonban az NGM költségvetési törvény összeállítását megalapozó adatszolgáltatása szerint kisebb mértékű csökkenéssel számoltak. Az előirányzat az Országgyűlés módosította, a 2017. évi módosított előirányzat 75,6 Mrd Ft.

Az I. félévben befolyt bevétel 17,4 Mrd Ft volt, amely a módosított előirányzat 23%-át jelenti. A **6. számú táblázat** mutatja be az EVA adózók befizetései alakulását a 2015-2017. években.

Az EVA alanyok által teljesített befizetések 2015-2017. években

Év	I.-VI. hó befizetés (Mrd Ft)	I.-VI. hó teljesítés (%)	I.-VII. hó befizetés (Mrd Ft)	I.-VII. hó teljesítés (%)	I.-XII. hó befizetés (Mrd Ft)	I.-XII. hó teljesítés (%)
2015	23,1	27,7	42,3	52,3	89,4	106,7
2016	21,8	29,1	39,3	50,4	81,1	107,9
2017	17,4	23,0	30,9	40,9	-	-

Forrás: MÁK havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

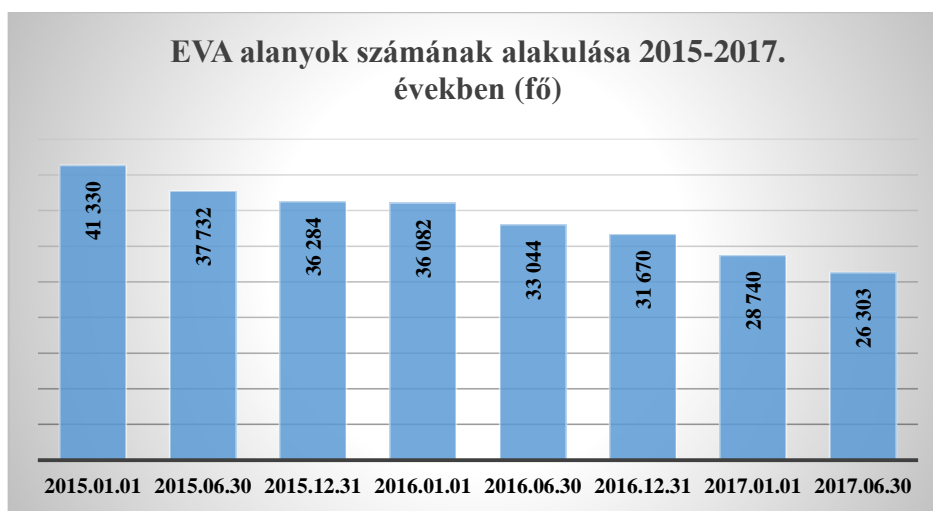
Az adónemből származó bevétel 20,4 Mrd Ft-tal az időarányos alatt maradt. Annak ellenére, hogy 2015. és 2016. I. félévében a teljesítés elmaradt a tervezettől, év végére az előirányozottnál magasabban teljesült az előirányzat. A 2017. I. félévében az alulteljesülés nagyobb mértékű volt a korábbi évekhez képest.

2017. VII. hónapban az adózók eleget tettek előlegfizetési kötelezettségüknek, melynek eredményeként 2017. VII. hó végéig 30,9 Mrd Ft-ot, a módosított előirányzat 40,9%-át fizették be, amely az időarányos teljesítéstől (44,1 Mrd Ft-tól) 13,2 Mrd Ft-tal elmaradt.

A **7. számú ábra** mutatja be az EVA adózók számának alakulását a 2015-2017. években.

7. ábra

EVA alanyok számának alakulása 2015-2017. június (fő)

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

2017. június 30-ig a 2016. év végi állapothoz képest az EVA alanyok száma 5367 fővel, 17,0%-kal csökkent az első félévben.

Az adózói létszám és az eredeti előirányzat csökkenését is figyelembe véve az adónem esetén a 2017. év végi teljesítésben kockázat jelentkezik, amelynek nagysága 15-18 Mrd Ft.

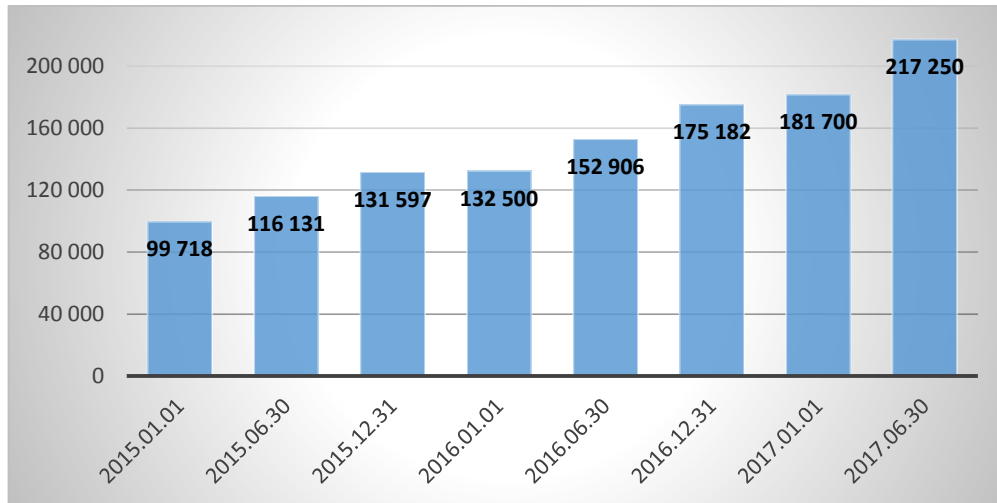
A **kisadózó vállalkozások tételes adójának (KATA)** 2017. évi előirányzata 75,5 Mrd Ft. Év közben az előirányzat nagysága módosult, 19 Mrd Ft-tal (az eredeti előirányzat 25%-ával) növekedett. A jelentős összegű előirányzat emelés háttérében az adóalanyok számának folyamatos emelkedésének figyelembevétele áll. Fontos változás, hogy 2017. január 1-től a KATA bevételi értékhatára 6,0 M Ft helyett 12,0 M Ft-ra emelkedett.

Az első félévben 46,4 Mrd Ft befizetés történt, amely az eredeti előirányzat 49,1%-a. A befizetés csekély mértékben 0,9%-kal 0,87 Mrd Ft-tal elmaradt az időarányostól.

A KATA alanyok száma 2017. I. félévben jelentősen, 35 550 adózóval növekedett az idei év elejéhez képest. A **8. számú ábra** mutatja be a KATA alanyok számának alakulását 2015-2017. években.

8. ábra

KATA alanyok számának alakulása 2015-2017. június (fő)

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

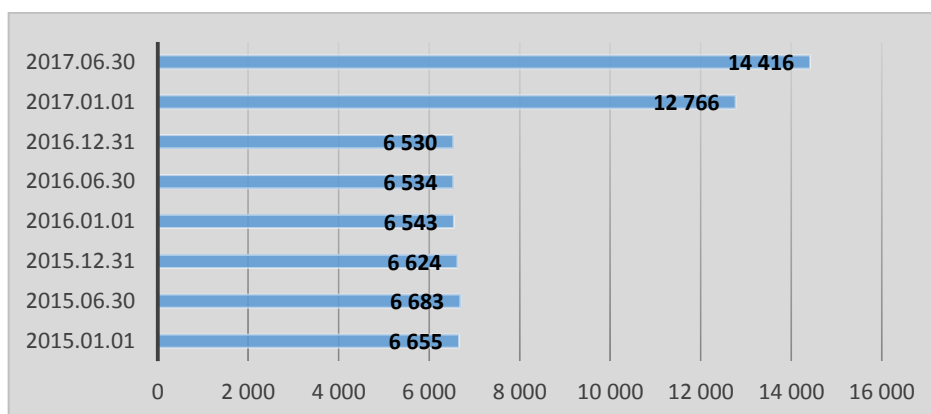
A félévi teljesítési adatok és az adózási létszámadatok alapján kockázat nem mutatható ki.

A **kisvállalati adó (KIVA)** 2017. évi előirányzata 13,5 Mrd Ft volt. Év közben az előirányzat 10,0 Mrd Ft-tal emelkedett. A bevétel jelentős növekedését a makrogazdasági hatások (elsősorban a bérek emelkedése) mellett a 2017-től az adózási létszám növekedése indokolta.

2017. év első felében 10,3 Mrd Ft bevétel származott a KIVA-ból, amely a módosított előirányzat 43,8%-a. A teljesítés kedvezőtlenül alakult az időarányoshoz képest, attól 6,2 százalékponttal elmaradt. Az adóalap megállapításának egyszerűsítése és az adókulcs 14%-ra csökkentése az adónemből származó bevétel csökkenését eredményezte.

Az adóalanyok létszámának alakulását a **9. számú ábra** mutatja be a 2015-2017. évek között.

KIVA alanyok számának alakulása 2015-2017. június (fő)

Forrás: NAV adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A bevétel teljesülése szempontjából pozitív irányba mutat, hogy a KIVA hatálya alá tartozó adózók létszáma a korábbi lassú ütemű csökkenés helyett növekedésbe fordult át. A KIVA alanyok száma a 2016. év végéről 2017. év júniusára több mint duplájára, 6530 főről 14 416 főre, 120,8%-kal növekedett.

A növekedés várhatóan folytatódik a következő félévben is, ezért év végére az előirányzott bevétel teljesülése várható, kockázat nem mutatható ki.

A **cégautó-adó** 2017. évi módosított előirányzata 33,6 Mrd Ft, amely az I. félévben 49,0%-ban 16,5 Mrd Ft-ra teljesült. A teljesítés nem volt időarányos, 0,4 Mrd Ft-tal, 1 százalékponttal alulmaradt az időarányostól.

A teljesülés elmaradásának fő indoka az időarányos értékhez képest a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény 2017. évi változása, amely több kategóriában határozott meg adómentességet.

A korábbi évek féléves teljesítési adatait és az aktuális félévi adatokat figyelembe véve az előirányzat teljesítése nem minősíthető kockázatosnak.

Az **energiaellátók jövedelemadójának** 2017. évi előirányzata 55,5 Mrd Ft. A 2017. évi előirányzat tervezésekor figyelembe vették, hogy a 2016. évi bevételi előirányzat várhatóan a tervezettnél magasabban teljesül.

Az adónemből származó bevétel 21,4 Mrd Ft volt az év első hat hónapjában. A speciális jövedelemadó-előlegfizetési, és bevallási szabályok miatt az év első hat hónapjában a befizetés havonta nem egyenletesen teljesült, de a visszaigénylések miatti kifizetés minimális volt.

Figyelembe véve a 2017 I. félévi teljesítési adatokat és az adónemből származó bevételekre hatást gyakorló tényezőket, az adónem teljesülése nem kockázatos.

Bányajáradék címen a 2017. évben 30,0 Mrd Ft az előirányzat értéke. Év közben az előirányzatot 35,0 Mrd Ft-ra emelték. A központi költségvetésnek 2017. év első hat hónapjában 14,9 Mrd Ft bevétele származott, amely a 35,0 Mrd Ft módosított előirányzat 42,6%-át érte el.

A bányajáradékból származó bevételre jellemző az alacsony teljesítés, mivel 2016. első hat hónapjában is csak a módosított előirányzat 39,2%-a, 12,4 Mrd Ft folyt be. Tekintettel arra, hogy az előző évek év végi teljesítése is alulmaradt, illetve, hogy nem történt jelentős

változás az adózási feltételekben, a 2017. év végi teljesítésben kockázat mutatható ki, várhatóan 5-8 Mrd Ft lesz az alulteljesülés nagyságrendje.

Játékadó címen a központi költségvetésnek 2017. év első hat hónapjában 30,1 Mrd Ft előirányzat mellett 11,9 Mrd Ft bevétele keletkezett. A teljesítés eltért az időarányostól, az előirányzat 38,5%-át érte el, az időarányos előirányzatnál 3,6 Mrd Ft-tal alacsonyabb összeg folyt be.

A játékadó bevétel a tényleges forgalomhoz igazodik, nem ütemezhető pontosan a bevétel nagysága. Összességében nem mutatható ki kockázat az előirányzatnál.

Az **egyéb központosított bevételek** 2017. évi előirányzatát 395,9 Mrd Ft-ban állapították meg, amely év közben 440,9 Mrd Ft-ra emelkedett. 2017. első félévében a módosított előirányzatából 203,8 Mrd Ft, a módosított előirányzat 46,2%-a folyt be. A befizetés 16,7 Mrd Ft-tal elmaradt az időarányostól. Az egyéb központosított bevételek alakulását a **7. számú táblázat** mutatja be.

7. táblázat

Az időarányostól eltérő teljesüléssel rendelkező egyéb központosított bevételek

Megnevezés	2017. évi módosított előirányzat	2017. I-VI. hó	Eltérés az időarányos teljesítéstől	
			Millió Ft	%
Rehabilitációs hozzájárulás	80 000,0	38 444,9	- 1 555,1	- 1,9
Megtett úttal arányos (Elektronikus útdíj)	169 900,0	81 595,0	- 3 355,0	- 3,9
Időalapú útdíj	59 900,0	35 594,4	5 644,4	+18,8

Forrás: MÁK és NGM havi tájékoztató adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A központosított bevételek közül kiemelkedő volt az időalapú útdíj teljesülése. A 2017. I-VI. hó bevételi adatára jelentős hatással voltak még a rehabilitációs hozzájárulásból és az elektronikus útdíjból származó befizetések, amelyek 1,9, illetve 3,9 százalékponttal maradtak el az időarányos értéktől.

Az egyéb központosított bevételek esetében összességében kockázat nem mutatható ki a 2017. év végi teljesülésben.

A **pénzügyi szervezetek különadójának** 2017. évi előirányzata 66,5 Mrd Ft, amelyből 2017. év első hat hónapjában 34,0 Mrd Ft, az előirányzat 51,1%-a folyt be. A bevételi előirányzat 0,7 Mrd Ft-tal nagyobb értékben teljesült a tervezetthez képest.

Az államháztartás egyensúlyát javító különadóról és járadékról szóló 2006. évi LIX. törvény 2017. június 20-án hatályba lépett 4/A § (14) bekezdése szerint az adózó a fizetendő különadó összegét választása szerint – adóvisszatartás formájában – csökkentheti az általa kedvezményezett célra nyújtott támogatás összegével. Ezen adócsökkentő tétel hatását az előirányzat még nem tartalmazta, mivel a jogszabályváltozás a költségvetés elfogadását követően került elfogadásra.

A törvénymódosítást és az első félévi teljesülési adatot figyelembe véve kockázat az adó-nemnél nem mutatható ki.

Fogyasztáshoz kapcsolt adók

A központi költségvetés 2017. évre tervezett **általános forgalmi adó (ÁFA)** bevétele 3542,0 Mrd Ft. Az előirányzat tervezésekor figyelembe vették a tárgyévre tervezett makrogazdasági növekedés (főként lakossági fogyasztás és beruházás, az államháztartási szféra kiadásainak növekménye) hatását. A tervszám ezen felül tartalmazza a 2017-től érvényes adócsökkentési intézkedések hatását is. Ilyen fontosabb, az ÁFA kulcs mértékében bekövetkezett változás, hogy 2017. január 1-től 5%-ra csökkent a legfontosabb élelmiszerekre (tej, baromfi, tojás) vonatkozó ÁFA kulcs. Továbbá hatást gyakorolt az adóbevételek tervezett értékére, hogy az éttermi szolgáltatásokra és az internet-hozzáférésre vonatkozó ÁFA kulcs 18%-ra mérséklődött.

Az ÁFA kulcs csökkentéssel kapcsolatban a sertéshús és a baromfihús árának változását bemutató elemzést a 2. számú melléklet tartalmazza.

A 2017. év első hat hónapjában összesen 1558,9 Mrd Ft értékű befizetés történt, amely az előirányzat 44,0%-a. Az időarányos teljesítés értékelését – az elmúlt évek adatait is bemutatva – a **8. számú táblázat** mutatja be.

8. táblázat

ÁFA előirányzat fél éves és éves teljesítésének alakulása 2013-2017 között

Év	Teljesítés aránya %-ban június 30-án	Teljesítés aránya %-ban december 31-én
2013	44,5%	95,1%
2014	45,9%	100,7%
2015	46,9%	102,0%
2016	46,1%	97,1%
2017	44,0%	-

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A korábbi évek első hat havi 44,5%-46,9%-os teljesülésének alsó értékéhez viszonyítva 0,5 százalékponttal elmaradt a teljesítés, amely jelentős összegű eltérést jelent az ÁFA adónem esetében. Ugyanakkor az ÁFA befizetések havi teljesítése, a korábbi éveknek megfelelően, 2017. I. félévében hónaponként változó nagyságrendű volt. Kiemelkedő nagyságú befizetés történt összességében februárban, áprilisban és júniusban.

2017. I. félévében a befizetésekre pozitívan hatott a belföldi forgalomból és az importból, valamint a felhasznált uniós források növekedéséből származó áfa bevételek kedvező alakulása. A befizetések kedvező ütemű növekedését semlegesítette a visszaigénylések gyors emelkedése. 2017. első félévében 1389,1 Mrd Ft visszafizetésére került sor. Az adó visszaigénylés vártnál gyorsabb ütemű növekedése 54,8 Mrd Ft csökkenést okozott a nettó adóbevétel esetében.

Az ÁFA bevételek alulteljesülésének további fő indoka, hogy a gazdasági növekedésre vonatkozó prognózis elemei a tervezettől eltérően valósultak meg 2017 első félévében. Az ÁFA bevételek szempontjából meghatározó háztartások fogyasztási kiadása a tervezett 3% helyett 2,5%-kal növekedett. A fogyasztási kiadások várt mértékű növekedése annak ellenére nem következett be, hogy a háztartások számára rendelkezésre álló jövedelem az átlagkereset 12,1%-os növekedése által nagyobb mértékben növekedett, mint a feltételezett keresetnövekedés (11%). A háztartások a rendelkezésre álló jövedelmet a

vártnál kisebb mértékben fordították olyan tranzakciók lebonyolítására, amelyek ÁFA fizetési kötelezettséget eredményeznek.

Ezek alapján összességében az év végén jelentős 50-70 Mrd Ft alulteljesülési kockázat mutatható ki, amelynek jellemző indoka a visszaigénylések gyorsabb ütemű kifizetése. Nagyságrendileg az első félévben a visszaigénylések gyorsabb ütemű kifizetése meg- egyezett a 2017-re várt adóbevétel növekedés mértékével.

A **jövedéki adó** 2017. évi tervezett előirányzata 1034,5 Mrd Ft. A növekedés hátterében a pozitív bázishatás, a prognosztizált fogyasztásnövekedés miatti pozitív hatások, valamint jövedéki adó mértékek változása állt. A tervezés mind az üzemanyag, mind a do- hánytermékek, mind az egyéb termékek forgalmának növekedésével, továbbá a GDP-, a háztartási fogyasztási volumenek növekedésével, illetve az egyes specifikus termékkörö- ket jellemző trendekkel számolt. Az előirányzatot év közben az Országgyűlés 34 Mrd Ft- tal megemelte, így értéke 1068,5 Mrd Ft-ra emelkedett.

A központi költségvetés 2017. év első hat havi jövedéki adóbevétele 457,4 Mrd Ft volt, amely a módosított előirányzat 42,8%-át adta ki.

Az összbevétel 63,6%-át teszi ki az üzemanyagok utáni jövedéki adó. 2016-ban az üzem- anyag forgalom növekedése volt tapasztalható, melynek a 2017. évi költségvetési évben történő folytatódásával – azt meghaladó ütemben – számolt a tervezés. Az üzemanyagok esetében a befizetések 291,0 Mrd Ft-os értéke jelentősen magasabb az előző év azonos időszakában teljesült 268,9 Mrd Ft-hoz képest. A befolyt bevétel előző év azonos idősz- akához viszonyított emelkedése - ami a várakozásoknak megfelelően alakult - a megnöve- kedett forgalom és az üzemanyagokra vonatkozó adómérték emelkedés következménye.

Az összbevétel 27,2%-át teszi ki a dohánytermékek adója utáni 124,2 Mrd Ft értékű be- vétel, amely 2017. I-VI. hónapjában 33,4 Mrd Ft-tal kevesebb a 2016. év ugyan ezen időszakához képest. A jövedéki adóbevételek vártnál kedvezőtlenebb alakulását jellem- zően a dohánytermékek utáni bevételek csökkenése okozza. A tervezés figyelembe vette, hogy a dohánytermékek adómértékének emelkedésére a dohánypiac az alacsonyabb adó- mértékkel adózó fogyasztási dohányok irányába mozdul el.

Az egyéb termékek jövedéki adóbevétele 2017. I. félévében, hasonlóan az előző év azo- nos időszakához, 42,2 Mrd Ft-ban teljesült.

Mindezek alapján a jövedéki adó előirányzatának év közben történt emelése nagyobb mértékű volt a tervezett többletfogyasztás által okozott kedvező hatáshoz képest. A telje- sítés adatait figyelembe véve az év végi teljesülésben 20-25 Mrd Ft kockázat mutatható ki.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** 2017. évi előirányzata 205,7 Mrd Ft, amelyből a köz- ponti költségvetésnek 2017. első hat hónapjában 108,1 Mrd Ft bevétele származott. Az előirányzathoz tartozó bevétel 5,2 Mrd Ft-tal 2,5%-kal az időarányos felett teljesült.

Ezek alapján az előirányzat teljesülésében pozitív kockázat állapítható meg, amelynek nagyságrendje 5-8 Mrd Ft.

A lakosság befizetései

A központi költségvetés várható **személyi jövedelemadó (SZJA)** bevételét 2017-re vo- natkozóan 1792,5 Mrd Ft-ban állapították meg. A bevételt 8%-kal, 134 Mrd Ft-tal többre becsülték a 2016. évi költségvetési törvény által előirányzott bevételnél. Az adónemből származó bevétel növekedésében meghatározó a pozitív bázishatás, a gazdasági növeke-

dés és ezen belül a bértömeg növekedésének hatása. E szempontok alapján az SZJA előirányzat év közben módosításra került, a 2017. évi módosított előirányzat 1908,5 Mrd Ft, amely 116,0 Mrd Ft-tal magasabb az eredeti előirányzathoz képest. Az előirányzat módosításának elsődleges indokai voltak a bruttó bér és keresettömeg tervezettnél kedvezőbb alakulása, valamint a magasabb osztalékfizetés miatt az elkülönülten adózó jövedelmek várható növekedése.

2017 első hat hónapjában az előirányzat teljesülése 921,9 Mrd Ft volt, amely a 2017. évi módosított előirányzat 48,3%-a. Az I. félévi teljesítés az időarányos előirányzattól 32,4 Mrd Ft-tal, 1,7 százalékponttal maradt el. Az időarányos teljesítés értékeléséhez a **9. számú táblázat** adatai adnak támpontot.

9. táblázat

SZJA előirányzat féléves és éves teljesítésének alakulása 2014-2017 között

Év	Teljesítés aránya félévkor (%)	Teljesítés aránya év végén (%)
2014	50,4	102,5
2015	50,3	103,0
2016	49,4	101,4
2017	48,3	-

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A 2014-2016. években az SZJA I. félévi tényleges teljesítése 50,0% körül mozgott, miközben év végére a tervezett SZJA bevétel teljes egészében befolyt. 2017. I. félévében a teljesítés elmaradt a korábbi évek teljesülési arányától.

A bevételi elmaradás, bár abszolút összegében jelentős, arányában minimális ennél az adónemnél. A kedvező foglalkoztatási és bérnövekedési adatok alapján az előirányzat teljesülése nem hordoz kockázatot.

Az **illeték bevételek** 2017. évi eredeti előirányzata 155,2 Mrd Ft, módosított előirányzata 178,2 Mrd Ft. A 2017. év I. félévében a befolyt bevétel 84,0 Mrd Ft volt, a módosított előirányzat 47,1%-át tette ki, ami így 5,1 Mrd Ft-tal alulteljesült az időarányoshoz képest.

A teljesítési adatokat és az ingatlan piac további élénkülését figyelembe véve a 2017. évi előirányzat teljesülésben kockázat nem lép fel.

Befizetés az államháztartás alrendszeréből

A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** módosított előirányzata 2017. évre vonatkozóan 60,7 Mrd Ft, amely összeget a 2017. évi költségvetési törvényben felsorolt intézményeknek (többek között a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnak, a fővárosi és a megyei kormányhivataloknak) kell befizetniük a költségvetésbe. 2017. I. félévében a központi költségvetési szervek 10,8 Mrd Ft-ot, a módosított előirányzat 17,8% fizették be, amely az időarányostól 19,5 Mrd Ft-tal maradt el.

A 2017. évi költségvetési törvény az egyes költségvetési szervek részére eltérő fizetési ütemezést határozott meg. Ezt figyelembe véve az előirányzat teljesítése év végére nem hordoz kockázatot.

A **helyi önkormányzatok** befizetési kötelezettsége az évközi előirányzat módosítás alapján 26,9 Mrd Ft-ra emelkedett. A helyi önkormányzatoktól a 2017. év I. félévében 20,9 Mrd Ft befizetés származott, ami a módosított előirányzat 77,9%-a.

Figyelembe véve a 2017. év I.-VI. hónap teljesítési adatait megállapítható, hogy nem merül fel kockázat az előirányzat év végi teljesítése szempontjából.

Az **egyéb bevételek** 2017. évi előirányzata 7,9 Mrd Ft, mely 2017. első 6 hónapjában 174,7%-ra teljesült, 13,8 Mrd Ft bevétel keletkezett. Az egyéb bevételek 9,9 Mrd Ft-tal, 125,2 százalékponttal haladták meg az időarányos teljesítést. Az időarányos teljesítés elmúlt évekbeli adatait a **10. számú táblázat**.

10. táblázat

Egyéb bevételek előirányzat féléves és éves teljesítésének alakulása 2014-2017 között

Év	Teljesítés aránya félévkor %-ban	Teljesítés aránya év végén %-ban
2014	117,8	204,9
2015	183,6	367,9
2016	552,8	821,7
2017	125,2	-

Forrás: MÁK havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A táblázat adatai is azt mutatják, hogy az egyéb bevételek az elmúlt években is jelentősen meghaladták a tervezett értéket. Ugyanakkor az egyes évek teljesítésének értékei nagymértékben ingadoznak.

Figyelembe véve a 2017. I. félévi időarányosnál magasabb összegű teljesülést, pozitív kockázat azonosítható. A várható bevételi többlet 8-10 Mrd Ft.

5. A költségvetés közvetlen kiadásainak alakulása

A **Szociálpolitikai menetidj támogatásra** a módosított előirányzat 46,9%-a, 48,8 Mrd Ft került kifizetésre 2017. első hat hónapjában, amely 3,2 Mrd Ft-tal, 3,1%-kal maradt alul az időarányos kifizetéshez képest. Az előirányzat 2017. évi tervezett kiadási összege az előző évi értékkel megegyezően 104,0 Mrd Ft, melyet év közben nem módosítottak. Az időarányos teljesítés és a teljesülés kockázatainak értékeléséhez a **11. számú táblázat** adatai adnak támpontot.

11. táblázat

Szociálpolitikai menetidj támogatás teljesítésének alakulása 2014-2017 között

Év	Teljesítés aránya június 30-án (%)	Teljesítés aránya december 31-én (%)
2014	51,2	99,3
2015	49,6	94,1
2016	49,0	94,1
2017	49,9	-

Forrás: MÁK, a központi kormányzat előzetes mérlege alapján ÁSZ szerkesztés

Tekintettel az előirányzat esetében tapasztalható időarányos kifizetésre, nem állapítható meg teljesülési kockázat az előirányzatnál.

A lakásépítési támogatások 2017. évre meghatározott előirányzata a 2016. évi 154,0 Mrd Ft-hoz képest 211,3 Mrd Ft, amelyhez nem kapcsolódott év közben előirányzat módosítás.

Az előirányzatból finanszírozza a központi költségvetés a lakáscélú állami támogatásokat, többek között a Családi Otthontermelési Kedvezményt (CSOK), az adó-visszatérítési támogatást, az otthontermelési kamattámogatást, továbbá a lakás-előtakarékosság állami támogatását is.

A 2016. évben az előirányzat 96,2%-a került felhasználásra. Az igénylések számának és az igényelt összeg növekedését tapasztalva 2017-ben az igénybevevők számával párhuzamosan az eredeti előirányzatot a 2016. évi előirányzathoz képest 57,3 Mrd Ft-tal megemelték.

A tervezéskor a CSOK és az adó visszatérítési támogatás felfutásával, valamint a Nemzeti Otthontermelési Közösségek (NOK) létrehozásával és a lakás-takarékpénztári támogatások bővülésével számoltak.

A 2017 első felében felhasznált 84,9 Mrd Ft összegű lakásépítési támogatás a 211,3 Mrd Ft összegű előirányzat mindössze 40,2%-át tette ki. Az időarányostól 20,8 Mrd Ft-tal kevesebb összeget fizettek ki 2017 I-VI. hónapban.

A 2017. VII. havi adatok is további lassú növekedést mutatnak a lakástámogatások előirányzat esetében. A felhasznált összeg 89,9 Mrd Ft-ra emelkedett, amely 42,5%-os aránynak felel meg.

Az előző év azonos időszakához viszonyított többlet kifizetés oka a lakástakarék-pénztári megtakarításokat és a CSOK-ot igénybevevők létszámának növekedése.

A teljesítésben, figyelembe véve a 2017. VII. havi adatokat is, kockázat nem várható.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** (NCSSZA) kiadásai 657,4 Mrd Ft-os előirányzatából 2017. első félévében 332,2 Mrd Ft került felhasználásra, amely az éves előirányzat 50,5%-a. A kiadások alapvetően egyenletesen merültek fel 2017. I. félévében.

Az Alap előirányzatai együttesen közel a tervezett szinten teljesültek, azonban a négy előirányzat közül félévkor kettő az időarányosnál magasabban teljesült. Az egyes alcímek teljesítési adatait mutatja be a **12. számú táblázat**.

12. táblázat

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap kiadásai 2017-ben

Előirányzat megnevezése	2017. évi előirányzat (Mrd Ft)	2017. I-VI. havi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesülés (%)
Családi támogatások	413,9	208,3	50,3
Korhatár alatti ellátások	95,9	47,1	49,0
Jövedelem pótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	124,0	65,0	52,4
Különféle jogcímen adott térítések	23,6	11,8	50,0
Összesen	657,4	332,2	50,5

Forrás: NGM költségvetési bevételekre vonatkozó adatszolgáltatása alapján ÁSZ szerkesztés

A családi támogatásokra 2017. első felében 208,3 Mrd Ft-ot költöttek, amely 1,4 Mrd Ft-tal, 0,3 százalékponttal haladta meg az időarányos teljesítést. A családi támogatásokon belül jelentősen kiemelkedett a családi pótlékra kifizetett összeg, amely 162,4 Mrd Ft-ot jelentett. Az előirányzatból különböző ellátások kerülnek finanszírozásra, és a kapcsolódó kifizetések összege függ az igénybevevők számától. Figyelembe véve az eltérés mértékét és a kifizetés ütemezését, az előirányzat nem hordoz kockázatot.

A korhatár alatti ellátások esetében 2017. első félévében a teljesített 47,1 Mrd Ft kiadás az előirányzat 49,0%-át jelenti, mely az időarányos teljesítéshez képest 0,95 Mrd Ft-tal alacsonyabb. Mivel az ellátottak egy része a nyugdíjkorhatár elérése miatt a teljes jogú öregségi nyugdíjra lett jogosult, ezért folyamatosan csökken az ellátásra jogosultak száma. A tervezés is figyelembe vette e tényezőt, amellyel az első félév teljesítési adata összhangban volt.

Az előirányzat teljesülésében kockázat nem állapítható meg.

A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális ellátásokra 2017 első félévében a kiadási előirányzat 52,4%-át, 65,0 Mrd Ft-ot fizettek ki, amely összeg az időarányos kifizetést 3,0 Mrd Ft-tal lépte túl. Ennek oka, hogy a kormány a politikai rehabilitációs nyugdíj kiegészítések jelentős mértékű emeléséről döntött a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó kárpótlási célú nyugdíj-kiegészítéseket és juttatásokat szabályozó jogszabályok alapján járó juttatások emeléséről szóló 1631/2016. (XI.17.) Korm. határozatával.

Tekintettel arra, hogy a tervezéskor nem volt ismert a döntés, de annak értelmében a kifizetések mértéke megnőtt és emellett év közben az eredeti előirányzatot nem módosították, felmerül annak a kockázata, hogy az előirányzat év végén 3-5 Mrd Ft-tal magasabban teljesül az előirányzotthoz képest.

A különféle jogcímen adott térítések kifizetése 2017. I.-VI. hónapban időarányosan teljesült, a kiadások összege 11,8 Mrd Ft volt. A térítések év végi teljesítése, mértékénél fogva illetve a féléves teljesítést figyelembe véve nem hordoz kockázatot.

Az állam által vállalt kezesség és viszontgarancia érvényesítése

A kezesség és viszontgarancia érvényesítésére tervezett 20,9 Mrd Ft előirányzat terhére 10,0 Mrd Ft kifizetés történt 2017 I. félévében, amely az előirányzat 47,8%-át tette ki. A jelentős számú megkötött szerződés, valamint a hiteleket igénybevevők változó köre miatt nehezen számítható és becsülhető az év végéig beváltásra kerülő kezesség mértéke, azonban a hitelezők terheinek csökkenése, a gazdaság élénkülése egyaránt a fizetőképesség javulását segíti.

A kezesség érvényesítésének 2017. évi előirányzata várhatóan teljesülni fog, kockázatot nem hordoz az előirányzat.

6. Az adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások alakulása

Az államadósság alakulásához szorosan kötődő adósságszolgálattal kapcsolatos kamatkiadások 2016. évi előirányzott összege 1002,4 Mrd Ft, mely 2017. I. félévében 612,8 Mrd Ft összegben, 61,1%-ban teljesült. A kamatkiadások összege az időarányos teljesüléshez képest 11,1 százalékponttal magasabb. Az adósságszolgálati kiadások és bevételek természetüknél fogva nem rendelkeznek egyenletes havi lefutással. A 2017. év végére a kamatkiadások összege várhatóan 1015,9 Mrd Ft összegben alakul, ez az előirányzat tervezett értékéhez képest 10-15 Mrd Ft-tal magasabb összegű teljesülését valószínűsíti.

Az adósságszolgálattal kapcsolatos kamatbevételek 2017. évi előirányzott összege 42,8 Mrd Ft, amely 2017. I. félévben 60,5 Mrd Ft összegben, 141,4%-ban teljesült. A kamatbevételek az időarányos teljesülési szinthez képest 91,1 százalékponttal magasabban realizálódtak.

A kamatbevételeknél várhatóan jelentkező 25-30 Mrd Ft összegű többletbevétel kompenzálja a kamatkidadásoknál jelentkező 10-15 Mrd Ft-os kiadási többletet.

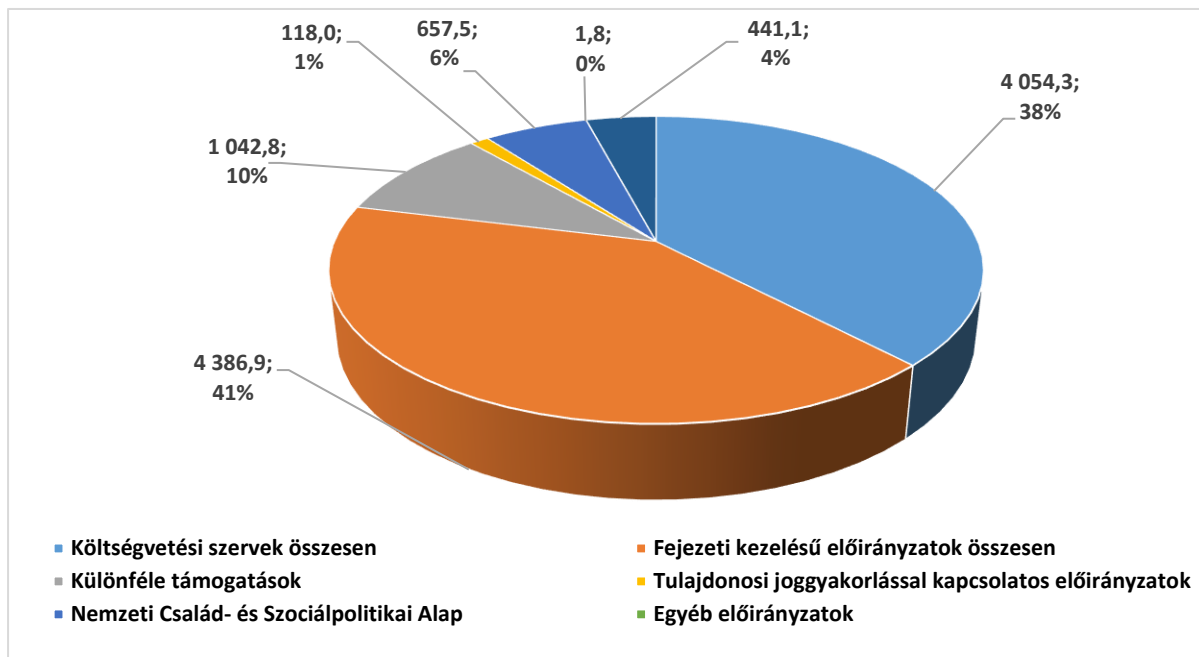
7. A költségvetési fejezetek bevételeinek és kiadásainak alakulása

Magyarország 2017. évi költségvetésében a módosított előirányzatok alapján a költségvetési fejezetek 2824,0 Mrd Ft összegű bevételei az összes bevétel 15,8 %-át, 10 702,4 Mrd Ft összegű kiadásai az összes kiadás 56,2 %-át teszik ki.

A bevételek 43,6%-a, 1230,7 Mrd Ft a költségvetési szerveknél, 55,2%-a, 1559,0 Mrd Ft a fejezeti kezelésű előirányzatoknál került megtervezésre. A kiadások meghatározó része, 78,9%-a, 8441,2 Mrd Ft a költségvetési szerveket és a fejezeti kezelésű előirányzatokat érinti. A fejezetek 2017. évi módosított kiadási előirányzatainak jogcímei szerinti megoszlását a **10. számú ábra** szemlélteti.

10. ábra

A fejezetek 2017. évi kiadási előirányzatainak értéke és megoszlása (Mrd Ft, %)

Forrás: 2017. évi központi költségvetési törvény alapján ÁSZ szerkesztés

A költségvetési fejezetek bevételeinek alakulása

A költségvetési szervek és a fejezeti kezelésű előirányzatok 2017. I. félévében 1275,7 Mrd Ft bevételt teljesítettek, ez a módosított előirányzat 37,7%-át teszi ki. A 2017. év I. félévében a bevételi előirányzatok teljesítésének volumene összesen 27,5 százalékponttal emelkedett a 2016. év I. félévhez képest, a növekedés meghatározó része a BM, NGM és az EMMI fejezeteknél realizálódott.

A költségvetési szerveknél 2017. I. félévében a módosított bevételi előirányzat 83,8%-a, 1031,2 Mrd Ft bevétel realizálódott. Fontos kiemelni, hogy a MÁK mérlege nem tartalmazza a kormányzati, fejezeti és intézményi hatáskörű előirányzat módosításokat.

A költségvetési szervek eredeti bevételi előirányzatának döntő részét, 77,9%-ot a XX. EMMI fejezetnél tervezték meg. A központi költségvetés végrehajtásának adatai alapján a XX. EMMI fejezetnél az 1069,3 Mrd Ft összegű módosított bevételi előirányzat 58,3%-a, 623,4 Mrd Ft teljesült.

Az intézmények bevételeinek nagyobb hányadát a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) által az intézményeknek utalt 369,4 Mrd Ft nagyságrendű támogatás, valamint a 2014-2020 közötti kohéziós operatív programok tették ki.

A fejezeti kezelésű előirányzatok bevételi előirányzata 2017-re vonatkozóan 1559,1 Mrd Ft, amelyből az első félévben 244,4 Mrd Ft, a bevételi előirányzat 15,7 %-a teljesült. A fejezeti kezelésű bevételi előirányzatok 99,1%-a, 1545,1 Mrd Ft a fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatásához kapcsolódik.

A költségvetési fejezetek kiadásainak alakulása

A költségvetési szerveknél és a fejezeti kezelésű előirányzatoknál a fejezetek módosított kiadási előirányzata 2017. I. félévében 10 987,6 Mrd Ft volt. A kiadási előirányzatok esetében 2017. I. félévében 4322,6 Mrd Ft, a módosított kiadási előirányzat 39,3%-a teljesült.

A fejezetek időarányos kiadási előirányzatainak teljesülései 2017. I. félévében jellemzően az időarányos mérték alattiak voltak.

A költségvetési szerveknél a MÁK által készített, a 2017. évi központi kormányzat előzetes mérlege alapján 2017. I. félévében a 2017. évi LXXXVI. törvény által módosított kiadási előirányzat 58,5%-a, 2373,4 Mrd Ft kiadás teljesült. Az időarányosnál magasabb teljesülésben szerepet játszik, hogy fejezeti és intézményi szinten is történtek előirányzat módosítások, valamint a bérfejlesztési intézkedések érdekében felhasználásra került a céltartalékok között szereplő források időarányos része.

A költségvetési szervek eredeti kiadási előirányzatainak legnagyobb részét a személyi juttatások 2050,1 Mrd Ft értékben (50,6%), a munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó 548,4 Mrd Ft értékben (13,5%) és a dologi kiadások 1102,2 Mrd Ft értékben (27,2%) teszik ki.

A fejezeti kezelésű előirányzatok hazai forrásból finanszírozott kiadásai 2017. I. félévében 903,0 Mrd Ft összegben teljesültek, amely 42,0%-os időarányos teljesülési szintet jelent. A jelentősebb hazai forrásból finanszírozott fejezeti kezelésű előirányzatok alakulását a **3. számú melléklet** tartalmazza.

A központi alrendszer azon előirányzatai, amelyek teljesülése módosítás nélkül eltérhet az előirányzattól (felülről nyitott előirányzatok) esetében a költségvetési fejezetek 2017. I. félévében a 3818,6 Mrd Ft módosított kiadási előirányzat 46,2%-át használták fel. Ez alapján a teljesülés vonatkozásában kockázat nem mutatható ki.

A felülről nyitott kiadási előirányzatok esetében 2017. I. félévében a következő **13. számú** táblázatban szereplő fejezeteknél volt kimutatható időarányos feletti teljesülés.

A felülről nyitott előirányzatok teljesülése fejezetenként 2017. I. félévében

Fejezet megnevezése	Módosított kiadási előirányzat (Mrd Ft)	Teljesülés (Mrd Ft)	Teljesülés (%)
X. Igazságügyi Minisztérium	0,9	0,7	77,7
XI. Miniszterelnökség*	205,2	270,7	131,9
XII. Földművelésügyi Minisztérium	18,0	21,8	121,3
XIII. Honvédelmi Minisztérium	4,7	4,6	97,9
XIV. Belügyminisztérium	47,4	71,2	150,2
XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium	55,6	42,7	76,8
XX. Emberi Erőforrások Minisztériuma	969,3	495,4	51,1

*: 2017. július 31-re vonatkozó adat

Forrás: MÁK és NGM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A XI. Miniszterelnökség fejezetnél a Céltartalékok alcím esetében a 2017-re tervezett előirányzat az idei év első félévében 131,9%-on teljesült. Ezen alcímhez tartozik a közszférában foglalkoztatottak bérkompenzációja, a különféle kifizetések és az ágazati életpályák és bérintézkedések jogcímcsoport.

A Céltartalékok alcím nem számszerűsíthető nagyságú kockázatot hordoz, mert a várható teljesülés nagyságrendjét alátámasztó kimutatást az NGM nem bocsátott az ÁSZ rendelkezésére. Ugyanakkor az első félévi teljesülési adat alapján a kockázat minimum 65,5 Mrd Ft, amely a második félévben, a kiadás növekedésének függvényében, tovább emelkedhet.

A XIV. Belügyminisztérium fejezetnél a Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások (39,1 Mrd Ft) és a terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások (30,8 Mrd Ft) okozták az időarányosnál magasabb teljesítést.

Összességében a fejezeti kezelésű előirányzatok és a költségvetési szervek esetében teljesülési kockázat nem mutatható ki. A bemutatott időarányosnál magasabb teljesüléseket kompenzálják a más fejezeteknél, intézményeknél tapasztalható időarányosnál alacsonyabb teljesülések.

8. Az uniós támogatások teljesítésének alakulása

Magyarország gazdasági növekedésének és számos nemzetgazdasági beruházás megvalósítása szempontjából alapvető fontosságúak az uniós támogatások. A 2014-2020 programozási ciklus keretében 2017-ben az előző évekhez képest jóval nagyobb összegű forrás felhasználására van lehetőség (összesen 2239,2 Mrd Ft). Mindezt erősítette a kormány döntése, amelynek értelmében a programozási ciklushoz tartozó minden pályázatot ki kell írni, amely 2017. első félévében megvalósult.

A jelentősebb nagyságrendű, 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó, operatív programok keretében rendelkezésre álló uniós források esetén, 2017. I. félévének végéig a rendelkezésre álló keretösszeg 69%-a került a benyújtott pályázatok alapján lekötésre. A

2017. évre vonatkozó kötelezettségvállalási terv alapján jelentősebb elmaradás összességében nem mutatható ki az első félévben.

A kötelezettségvállalással lekötött összeg növekedésével párhuzamosan a kifizetés nagyságrendje is emelkedett és ennek értéke a II. félév végéig a tervezett 891,0 Mrd Ft-hoz képest 1012,1 Mrd Ft-ot ért el. Ugyanakkor a 2017-re vonatkozó év végi kifizetés 2700,1 Mrd Ft-os tervezett nagyságrendjéhez képest a teljesülés 37,5%-nak felel meg.

A 15. táblázat adatai szerint az egyes operatív programok kereteinek felhasználása eltérő mértékű. A megítélt támogatások felhasználható kerethez viszonyított aránya a GINOP, az IKOP, a KEHOP, a KÖFOP, és az RSZTOP programok esetében magasabb. E programok esetében a megítélt támogatásokon belül a leszerződött támogatás aránya is jelentős nagyságrendű (átlagosan 90% feletti). A leszerződött állomány megítélt támogatáshoz viszonyított aránya szintén magas az EFOP, a TOP, a VEKOP és a VP esetében.

A 2014-2020-as operatív programok előrehaladásának jellemzőit mutatja be a **14. számú táblázat**.

14. táblázat

Az operatív programok felhasználásának jellemzői 2017. július 31-én (Mrd Ft)

Operatív program	Megítélt támogatás* %	Leszerződött támogatás* %	Kifizetett összeg* %	Kifizetési arány**
EFOP	43,8	42,4	24,5	55,9
GINOP	72,4	63,5	28,5	39,4
IKOP	90,9	89,6	41,4	45,6
KEHOP	74,6	69,1	32,4	43,4
KÖFOP	95,5	92,7	38,9	40,7
MAHOP	12,5	12,5	12,5	100,0
RSZTOP	100,0	135,3	100,0	100,0
TOP	54,4	51,5	33,6	61,8
VEKOP	62,3	55,6	21,8	35,0
Vidékfejlesztési és halászati programok	51,1	51,1	11,1	21,7
Összesen	66,9	62,8	28,9	43,2

*: A meghirdetett felhívás százalékában.

** : Kifizetett támogatás/Megítélt támogatás

Forrás: Miniszterelnökség, Heti gyorsjelentés – 2017.07.31.

A teljesített kifizetéseket vizsgálva az egyes operatív programok teljesülési adatai különböznek egymástól. A leszerződött összeghez képest a legmagasabb kifizetési arány az EFOP, a TOP, a MATOP és az RSZTOP programok esetében történt. Ugyanakkor nem érte el az 50%-os kifizetési arányt a GINOP, a KEHOP, a KÖFOP, a VEKOP, illetve a Vidékfejlesztési és halászati programoknál.

Az egyes operatív programok esetében a kifizetett összegek megoszlását előleg és számla szerinti bontásban a következő, **15. számú táblázat** mutatja be.

Az operatív programok teljesített kifizetések megoszlása 2017. július 31-én

Operatív program	Aránya a teljes kifizetett számla összegéből (%)	Aránya a teljes kifizetett előlegből (%)
EFOP	0,8	99,2
GINOP	33,8	66,2
IKOP	27,4	72,6
KEHOP	3,9	96,1
KÖFOP	21,1	78,9
MAHOP	0	100,0
RSZTOP	0	100,0
TOP	0	100,0
VEKOP	11,3	88,7
Vidékfejlesztési és halászati programok	100,0	0
Összesen	21,6	78,4

Forrás: Miniszterelnökség, Heti gyorsjelentés – 2017.07.31.

A 16. táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a 2014-2020-as programozási cikluson belül a kifizetett számlák aránya a teljes kifizetett összegben belül 21,6%-ot tett ki. Az egyes programok szempontjából a GINOP, az IKOP, a KÖFOP és a Vidékfejlesztési és halászati programok rendelkeznek viszonylag kedvezőbb teljesítési aránnyal, a többi program esetében az előlegfizetés jellemző.

A kifizetett számlák és a teljesített előlegek nagyságrendje a 2017. évi hiány alakulása szempontjából kiemelten fontos. Egyrészt e két jogcímen kifizetett összegek befolyásolják a pénzforgalmi hiány nagyságát. Másrészt a kifizetett számlák alapján lehetséges az Európai Bizottságtól az uniós források utólagos megtérítését kezdeményezni⁴, amelynek bevételként való realizálása javítja a pénzforgalmi egyenleget.

Ugyanakkor a kifizetett előlegek és számlák nagyságrendje nem befolyásolja az uniós módszertan szerinti hiány alakulását is. Ha ugyanis a kifizetett számlák értéke a tervezetthez képest kisebb/nagyobb, akkor az unióval szembeni pénzforgalmi követelések is csökkennek/nőnek, amit az elszámolási korrekciós tételként kell figyelembe venni. A kifizetett előlegek esetében a magánszektorban nyújtott előlegek pénzügyi műveletnek számítanak, így a kormányzati szektor követelésállománya ugyanannyival nő, mint amennyivel a magasabb kifizetés miatt a pénzforgalmi hiány növekszik, azaz a két tétel kiegyenlíti egymást. A kormányzati szektoron belülről teljesített előleg azért nem érinti az uniós módszertan szerinti hiányt, mert az előlegben részesülő szervezet költségvetési bevétele éppen annyival nő, mint amennyi a kiadása az előleget folyósító szervezetnek.

⁴ Továbbá az egyes programok kiírásának megfelelően a kifizetett előlegek, jellemzően kisebb része is lehívható.

Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásai

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok⁵ uniós kiadásainak 2017. évi alakulását a **16. számú táblázat** foglalja össze.

16. táblázat

A szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadási előirányzatok alakulása 2017. I. félévben

XIX. Uniós fejlesztések főbb címei	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Részarány (%)	Teljesülés	
			Mrd Ft	%
2014-2020 Operatív programok	1882,6	84,1	914,3	48,6
- Gazdaságfejlesztés és Innovációs Program OP (GINOP)	560,3	25,2	170,6	30,4
- Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)	67,9	3,0	23,0	33,9
- Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)	220,7	9,9	174,7	79,2
- Integrált Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)	451,4	20,2	259,4	57,5
- Környezet és Energetikai Hatékonysági OP (KEHOP)	359,6	16,1	143,2	39,8
- Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)	154,1	6,9	88,3	57,3
- Közigazgatási- és Közszolgáltatás Fejlesztési OP (KÖFOP)	60,1	2,7	54,7	91,0
- Rászoruló Személyeket Támogató OP (RSZTOP)	8,6	0,4	0,2	2,3
2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok	206,1	9,2	46,9	22,8
EU fejlesztési programok	113,1	5,0	40,4	35,7
Egyéb	37,4	1,7	44,6	119,3
Összesen	2239,2	100,0	1046,2	46,7

Forrás: MÁK adatszolgáltatása alapján ÁSZ szerkesztés

A **szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadási előirányzat** 84,1%-a a 2014-2020. közötti programozási időszak keretében meghirdetett kohéziós politikai operatív programokhoz kapcsolódik. A 2017. évi kiadási előirányzat 48,6%-a teljesült az év első félévében. A 2017. első félévi 914,3 Mrd Ft-os teljesítésből 505,3 Mrd Ft június hónapban realizálódott, ami az eddigi kifizetések 55,3%-át képviseli. A kifizetések jelentős része előlegként került kifizetésre, amely a pénzforgalmi hiányt kedvezőtlenül, azonban az uniós módszertan szerinti hiányt nem befolyásolja.

A legnagyobb arányú kifizetés a Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Programján (KÖFOP) történt 54,7 Mrd Ft (91%). A legnagyobb összeget az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Programra (IKOP) (259,4 Mrd Ft – 57,5%) és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programra (TOP) (174,7 Mrd Ft-ot – 79,2 %) használtak

⁵ A fejezeti kezelésű előirányzatok a fejezetet irányító szerv sajátos szakmai, ágazati feladatainak ellátására vagy a fejezethez tartozó költségvetési szervek tevékenységével kapcsolatban felmerülő, illetve szakmailag ahhoz kapcsolódó sajátos kötelezettségei teljesítése során felmerülő költségvetési bevételek és költségvetési kiadások elszámolására szolgálnak.

fel. A szakmai fejezeti kezelésű uniós kiadási előirányzatokon belül a legnagyobb részarányt a Gazdaságfejlesztés és Innovációs Operatív Program képviseli (560,3 Mrd Ft – 25,2%), amelyből az első félévben 170,6 Mrd Ft-ot (30,4 %) használtak fel.

A **Vidékfejlesztési és halászati programok** teljesítése 46,9 Mrd Ft (22,8%), amely alacsony felhasználási aránynak minősíthető.

Az **EU fejlesztési programok és az egyéb szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** részaránya az összes uniós kiadási előirányzaton belül mindössze 6,7 %-os arányt képviselnek.

Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételei és egyéb uniós bevételek

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós bevételeinek 2017. évi alakulását a **17. számú táblázat** foglalja össze.

17. táblázat

A szakmai fejezeti kezelésű uniós bevételi előirányzatok alakulása 2017. I. félév

XIX. Uniós fejlesztések főbb címei	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Arány az előirányzaton belül (%)	Teljesítés I-VI. hó		Támogatási keret
			Mrd Ft	%	Megnyitott ⁶ (Mrd Ft)
2014-2020 Operatív programok	1348,0	87,2	50,1	3,7	769,6
2014-2020 Vidékfejlesztési és halászati programok	174,2	11,3	21,1	12,1	32,1
EU fejlesztési programok	11,2	0,7	7,7	68,8	19,6
Egyéb	11,8	0,8	31,4	266,1	12,0
Összesen	1545,2	100,0	110,3	7,1	833,3

Forrás: MÁK adatszolgáltatása alapján ÁSZ szerkesztés

Az előirányzott bevétel 87,2%-a a 2014-2020-as programozási időszak operatív programjaihoz kapcsolódik, 11,3% pedig a 2014-2020-as Vidékfejlesztési és halászati programokhoz.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételének teljesítése a módosított előirányzathoz képes mindössze 110,3 Mrd Ft (7,1%), ugyanakkor a szakmai fejezeti kezelésű előirányzati kiadásoknál a korábban leírtak szerint 1046,2 Mrd Ft (46,7%). E kiadások fedezetét jelentős részben az EU-tól érkező bevételek jelentik. Amennyiben a kiadások teljesülnek, de ennek forrását képező bevételek az EU-tól nem érkeznek meg, akkor a kiadások fedezetét a központi költségvetésnek kell megelőlegezni.

Az EU részéről a megnyitott támogatási keret 2017 első félévében 833,3 Mrd Ft, amely a módosított bevételi előirányzat 53,9%-át teszi ki, amely alapján a bevételek jóval magasabb arányú teljesítésére lett volna lehetőség. Ezzel szemben a módosított bevételi előirányzathoz eddig 110,3 Mrd Ft realizálódott.

⁶ A Magyar Kormány és az EU megállapodása alapján megnyitott támogatási keret, amely terhére a támogatás tényleges lehívása megtörténik.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatoknál teljesült kiadások és uniós bevételek közötti különbség 723,0 Mrd Ft, amelynek ideiglenes kompenzálására a kormány intézkedést hozott. Az európai uniós programok likviditási hiányának kezeléséről szóló 1500/2017. (VIII. 11.) számú kormányhatározat szerint a 2017. évi költségvetési törvény egyes címsorainak felső korlátját átmenetileg felemelték, összesen 700,0 Mrd Ft értékben. A felső korlát emelése az Egyéb uniós előirányzatok alcímet, a Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok alcímet, az Állami költségvetési kedvezményezettek sajátterő támogatása jogcímcsoportot, a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok alcímet, az Európai Területi Együttműködés (2014-2020) alcím és a Vidékfejlesztési és halászati programok 2014-2020 alcímet érintette.

A kormányhatározat szerint az Európai Bizottság általi átutalást követően a beérkező uniós forrásokat a megfelelő bevételi előirányzaton kell elszámolni, és a megnyitott előirányzat-felhasználási keretet rendezni szükséges. Ezáltal a várt uniós bevételek 2017-ben történő megérkezése esetén a pénzforgalmi hiány a beérkező forrás nagyságrendjének megfelelően csökken.

A szakmai fejezetű kezelésű előirányzatok uniós bevételeinek teljesülését az Európai Bizottsággal való elszámolás teljesülésének bizonytalansága miatt kockázatosnak véljük. A kockázat nagyságrendje a meg nem térülő kiadások mértékével egyenes arányban áll. A kormány intézkedése a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok negatív egyenlegének kezelésére vonatkozóan nem befolyásolja az uniós módszertan szerinti hiányt, mert a pénzügyi források átcsoportosítása nem minősül újonnan felhasznált pénzügyi eszköznek.

Az egyéb uniós bevételek 2017. évi alakulását a **18. számú táblázat** foglalja össze.

18. táblázat

Az egyéb uniós bevételek alakulása 2017. I. félévben

Megnevezés	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés (%)
Vámbeszedési költség megtérítése	11,8	5,7	48,3
Cukorágazati hozzájárulások beszedési költségének megtérítése	0,17	0,17	100,0
Uniós támogatások utólagos megtérülése	86,7	44,5	51,3
Egyéb uniós bevételek összesen	98,7	50,4	51,0

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az Egyéb uniós bevételek előirányzaton a 2017. évre vonatkozóan 98,7 Mrd Ft volt a tervezett összeg, amelyből 50,3 Mrd Ft teljesült, ami 51%-os teljesülést jelent.

A **Vámbeszedési hozzájárulás** (5,7 Mrd Ft) 48,3%-ban teljesült. Az EU által alkalmazott vámközösségi tarifa alapján a bruttó vám 80%-a EU közösségi saját forrásként kerül kifizetésre, a maradék 20% a nemzeti költségvetésben beszedési költségként visszatartható. Az előrejelzések szerint a magyar behozatali szerkezetben nem várható lényeges elmozdulás, így ezen előirányzat teljesítésében nem várható kockázat.

Az Európai Unió költségvetését illetik a **cukorágazat piacának közös szervezése keretein belül nyújtott hozzájárulások** is, amelyet a cukor-, az izoglükóz- és az inzulin-gyártók teljesítenek, amely bevételből szintén 20% tartható meg a nemzeti költségvetésben. Az évben egyszer – az első félévben – jelentkezett befizetési kötelezettség, így a teljes évre várható előirányzat már teljesült.

Az **Uniós támogatások utólagos megtérülése** (visszatérítése) előirányzat teljesítése (44,5 Mrd Ft) 51,3%, amely tartalmazza a korábbi projektek lezárását követően Magyarországot megillető összeget. Itt kerülnek elszámolásra az Európai Bizottság által a Nemzeti Stratégiai Referencia programjaihoz kapcsolódóan 2016 utolsó napjaiban átutalt és a költségvetésben a 2017. évben megjelenő tételek.

Hozzájárulás az EU költségvetéséhez

A 2017. évi hozzájárulás az EU költségvetéshez előirányzatának összege 286,1 Mrd Ft, amelyből a 2017. év I. félévében 131,6 Mrd Ft teljesült, ami 4 százalékpontos időarányos elmaradást jelent. A hozzájárulás az EU költségvetéséhez előirányzat 2017. évi alakulását a **19. számú táblázat** foglalja össze.

19. táblázat

Hozzájárulás alakulása az EU költségvetéséhez 2017. I. félév

Megnevezés	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	Teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés (%)
ÁFA alapú hozzájárulás	43,5	21,8	50,1
GNI alapú hozzájárulás	218,7	97,9	44,8
Brit korrekció	21,3	10,6	50,0
Dánia, Hollandia és Svédország számára teljesítendő bruttó GNI csökkentés	2,6	1,3	50,0
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	286,1	131,6	46,0

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az elmaradás a GNI alapú hozzájáruláson jelentkezik (5,2%). Az ÁFA alapú hozzájárulás, a Brit korrekció és a Dánia, Hollandia és Svédország számára teljesítendő bruttó GNI csökkentés előirányzatok teljesítése időarányos.

Az Európai Bizottság január és március hónapban az időarányoshoz képest jelentősen, júniusban kismértékben kevesebb forrást hívott le. A havonkénti hozzájárulás alakulását az EU havonkénti forrásigénye határozza meg az egész évre meghatározott kiadási főösszeg erejéig, amely az EU likviditási helyzetének megfelelően változhat.

Az előirányzatok tervezettől eltérő teljesítése nem várható 2017. második félévben, amely a 2013-2016. közötti időszak II. félévi előirányzat teljesítési adatai alapján valószínűsíthető. Az előirányzat teljesítése nem hordoz kockázatot.

9. Az állam vagyonával összefüggő bevételek és kiadások alakulása

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek alakulása

Az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési bevételek előirányzata a 2017. évi költségvetési törvény 1. melléklete szerint 62,5 Mrd Ft-ot tett ki, amely a 2017. első félévi adatok alapján 89,6%-on teljesült. A fejezet bevételi csoportjait, előirányzatainak adatait és ezek első félévi teljesítéseit a **20. számú táblázat** mutatja be.

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételi előirányzatok teljesítése

Megnevezés	2017. évi előirányzat (Mrd Ft)	2017. évi I-VI. havi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés %-ban
Ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek	21,4	12,8	59,8
ebből: Értékesítési bevételek	15,4	10,4	67,5
Bérleti és vagyonnekezelői díjak	6,0	2,4	40,0
Társaságokkal kapcsolatos bevételek	33,6	40,2	119,6
Egyéb bevételek	7,5	3,0	40,0
Összesen	62,5	56,0	89,6

Forrás: Költségvetési törvény módosítása, NGM, MÁK havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek magas arányú teljesülésének legfőbb oka, hogy a fő bevételi forrást jelentő előirányzatok kedvezően teljesültek – ezen belül is az ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos értékesítési bevételek, a társaságokkal kapcsolatos bevételek (osztalékbevételek) valamint az egyéb bevételek.

Az ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek

Az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési bevételek 22,9%-át adták 2017. I. félévben az ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek. Ezen belül meghatározóak az értékesítési bevételek, mely előirányzatainak teljesülési aránya 67,5%. Ugyanakkor a NET Zrt. által megvásárolt ingatlanok hasznosításából származó bérleti díjak és a HungaroControl Zrt, Budapest Airport Zrt. vagyonnekezelői díjak – összesen 6,0 Mrd Ft összegű – előirányzatai az időarányos teljesülés alatt maradtak 10 százalékponttal.

A társaságokkal kapcsolatos bevételek

A korábbi évekhez képest változást jelent e bevételi típus esetén, hogy 2017-től már csak a távközlési koncessziókból származó díj jelenik meg a fejezet bevételei között.

A társaságokkal kapcsolatos bevételek előirányzata 33,6 Mrd Ft. Döntően osztalékbevételek teszik ki, melyek a várható adózott eredmény alapján kerültek megállapításra. Az osztalék-bevételi előirányzat 92,3%-a három társasághoz, a Szerencsejáték Zrt.-hez, a MOL Nyrt.-hez és az MVM Zrt.-hez kapcsolódik. A társaságokkal kapcsolatos bevételek 2017. első félévében 19,6 százalékponttal haladták meg az előirányzat időarányos értékét, többletbevétel realizálódott. Ez a bevétel nem időarányosan teljesült, lévén az osztalékbevételek jellemzően július végéig realizálódnak.

Az előirányzat kapcsán 10 Mrd Ft értékű pozitív kockázat, bevételi többlet várható.

Az egyéb bevételek teljesítése

Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek között 7,5 Mrd Ft-ot tesz ki az egyéb bevételek összege. Az alcímen tervezett bevételek döntő hányadát az Európai Unió által finanszírozott projektek elszámolása révén befolyó, a támogatások intenzitásának megfelelő

(6,0 Mrd Ft) uniós források képezték, kisebb hányadát a távközlési koncessziókból származó díj bevételek tették ki. A megkötött hatósági szerződések alapján kizárólag az Antenna Hungaria Zrt. fizet évente árbevétel alapú pályázati díjat a digitális televízió és rádió műsorszórási hálózat üzemeltetéséből származó árbevételei után.

Az egyéb bevételekhez tartozó vegyes bevételek (1,3 Mrd Ft), döntő hányadát a tulajdonosi kölcsönök kamatbevételei, hagyatékából származó bevételek, illetve végelszámolásból származó bevételek tették ki. Az egyéb bevételek időarányosan 10%-kal elmaradtak, azonban éves szinten mindez nem jelent kockázatot a költségvetés éves végrehajtására.

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások Kvtv. 1. melléklete szerinti 186,2 Mrd Ft-os előirányzata a törvényi módosítás következtében 188,6 Mrd Ft-ra emelkedett. Év közben, fejezeti hatáskörben is módosításra kerültek az előirányzatok. Ezek alapján a módosított fejezeti kiadási előirányzat 259,7 Mrd Ft-ot tesz ki.

A fejezeti szinten módosított előirányzatokat és az első félévi teljesülés alakulását szemlélteti a **21. számú táblázat**.

21. táblázat

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások teljesülése

Kiadások	2017. évi módosított előirányzat (Mrd Ft)	2017. évi I-VI. havi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesülés (%)
Felhalmozási jellegű kiadások	159,5	69,3	43,4
Ingyenértékes beruházások, ingatlan vásárlás	149,8	65,8	43,9
Ingyenértékes fenntartásával járó kiadások	9,7	3,5	36,1
Társaságokkal kapcsolatos kiadások	58,2	12,8	22,0
Állami tulajdoni részesedések növekedését eredményező kiadások	12,5	0,3	2,2
Állami tulajdonú társaságok támogatása	43,4	12,6	29,0
Tulajdonosi kölcsönök elszámolása	2,4	0,0	0,0
Az államot korábbi tulajdonosi döntéseihez kapcsolódóan terhelő kiadások	12,3	6,2	50,4
A vagyongazdálkodás egyéb kiadásai	22,7	11,3	49,8
Fejezeti tartalék	7,0	0	0,0
Összesen	259,7	99,7	38,4

Forrás: MÁK havi adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Felhalmozási jellegű kiadások

A fejezeten belüli felhalmozási kiadás 43,4%-os teljesítést mutat, amelyen belül az ingatlan beruházás, ingatlan vásárlás előirányzat teljesítése 43,9%-os, az ingatlan fenntartásával járó kiadások előirányzat 36,1%-os. Az ingatlan-beruházások, ingatlanvásárlások előirányzat tervezett kiadásaiból – fejezeti szöveges indokolás alapján – 27,0 Mrd Ft a NET Zrt. által végrehajtott ingatlanvásárlások, ingatlan beruházások fedezetét jelenti.

Társaságokkal kapcsolatos kiadások

A társaságokkal kapcsolatos kiadások 2017. évre tervezett 58,2 Mrd Ft összegű tétele alapvetően az állami tulajdoni részesedéseket, támogatásokat és a tulajdonosi kölcsönök elszámolását foglalja magába. A Társaságokkal kapcsolatos kiadási előirányzat 22,0%-on teljesült.

Az állami tulajdoni részesedések változásával kapcsolatos kiadások (12,5 Mrd Ft) teljesülése 2,2% volt. Az előirányzathoz döntően az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kifizetésekre nyújt fedezetet.

Az állami tulajdonú társaságok támogatásának 43,4 Mrd Ft-ot kitevő előirányzata 29,0%-on teljesült. A társasági támogatások jogcímcsoport 2017-től nem csak az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásába tartozó társaságok támogatását, a Filmalap Zrt. támogatását, valamint a NET Zrt. működésének támogatását foglalja magába, hanem a fejezet átstrukturálása következtében az MNV Zrt. működésének támogatását is.

Összességében megállapítható, hogy az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások teljesítése nem hordoz kockázatot.

A Nemzeti Földalap költségvetésének teljesülése

2017-ben a Nemzeti Földalap (NFA) bevételeinek előirányzata 8,6 Mrd Ft. Ezen összeg a törvényi módosítás által 162,4 Mrd Ft-tal emelkedett, az ingatlan értékesítéséből származó bevételi előirányzat növelése miatt. Így a végleges bevételi előirányzat 171,0 Mrd Ft-ot, a kiadási előirányzat 17,0 Mrd Ft-ot tett ki. A Nemzeti Földalap a 2017-ben tervezett bevételeit 85,1%-on, kiadásait 57,1%-on teljesítette, emiatt összességében az alap költségvetésének végrehajtása nem jelent kockázatot éves szinten.

A Nemzeti Földalap módosított előirányzatait, valamint bevételeinek első félévi alakulását tartalmazza a **22. számú táblázat**.

22. táblázat

A Nemzeti Földalappal kapcsolatos bevételi előirányzatok teljesítése

Bevételek	2017. évi módosított előirányzat (Mrd Ft)	2017. I-VI. havi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés (%)
Értékesítési bevételek	167,9	144,2	85,9
Haszonbérleti és vagyonkezelői díj	3,0	1,3	43,3
Egyéb bevételek és függő tétel	0,1	0,1	100,0
Összesen	171,0	145,6	85,1

Forrás: Költségvetési törvény módosítása, NGM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A Nemzeti Földalap bevételeinek előirányzata főként a 2016-ban lezajlott földértékesítési program kapcsán a 2017. évre áthúzódó pénzügyi teljesülést foglalta magába. Az összeg tartalmazta egyrészt a 3 hektár alatti hirdetményes, másrészt a 3 hektár feletti, árverés

útján történt értékesítés áthúzódó tételeit. A 2017-ben értékesíteni tervezett több mint 1500 ingatlan mintegy 2400 hektárt tett ki. Az **értékesítési bevételi előirányzat** 85,9%-on teljesült. A 2017. évi előirányzat teljesülésében kockázat nem állapítható meg.

A **haszonbérleti díj** (2,9 Mrd Ft) alcím 2017. évi előirányzata egyrészt a termőföldek haszonbérbe adásából eredő haszonbérleti díjakat, másrészt a termőföldek megfelelő állapotban való tartását, hasznosítását célzó ideiglenes földhasználati megbízási szerződésekből származó földhasználati díjakat tartalmazta. Az NFA által haszonbérlettel (és ideiglenes földhasználati megbízási szerződésekkel) hasznosított terület nagysága 2016-ban közel 380 000 hektár volt. A Nemzeti Földalap a haszonbérleti bevételeit a gabonafélék betakarítása utáni időszakra ütemezi, ezért a teljesítés jelentősebb része 2017 második félévében esedékes.

A Nemzeti Földalapba tartozó vagyona fordítható **kiadások** 2017-ben együttesen 17,0 Mrd Ft-ot tesznek ki, amelynek több mint felét a termőföldek vásárlásához kötődő teljesítések utáni kifizetések, mintegy 25%-át a vagyongazdálkodással közvetlenül összefüggő kiadások jelentik. A tervezett kiadásokat és a 2017. I-VI. havi teljesülési adatait a **23. számú táblázat** mutatja be.

23. táblázat

A Nemzeti Földalappal kapcsolatos kiadási előirányzatok teljesítése

Kiadások	2017. évi előirányzat (Mrd Ft)	2017. I-VI. havi teljesítés (Mrd Ft)	Teljesítés %-ban
Termőföld vásárlás	2,0	1,8	90,0
Életjáradék termőföldért	9,3	4,8	51,6
Ingatlanok fenntartásával kapcsolatos folyó kiadások	0,5	0,0	0,0
Vagyongazdálkodás egyéb kiadásai	4,2	3,0	71,4
Fejezeti tartalék	1,0	0,0	0,0
Összesen	17,0	9,7	57,1

Forrás: Költségvetési törvény módosítása, NGM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A kiadások magasabb teljesülése az időarányos értékhez képest nem jelent kockázatot az alap költségvetésének éves szintű teljesítése szempontjából. Ennek indoka, hogy a 2017. I. félévében 50%-nál magasabb teljesítést mutató előirányzatok nem időarányosan teljesülnek az év során.

10. A helyi önkormányzatok támogatásainak alakulása

A helyi önkormányzatok támogatása a 2017. első félévben összesen 325,2 Mrd Ft-ban teljesült, amely a módosított költségvetési előirányzat (728,2 Mrd Ft) 44,7 %-a.

A **24. számú táblázat** az eredeti és a módosított támogatási előirányzatokat, valamint a teljesítés adatait mutatja be a 2017. június 30-i állapotnak megfelelően.

Az önkormányzatok támogatásának alakulása 2017. I. félévében

Támogatások	Módosított előirányzat (Mrd Ft)	2017. I-VI. hó (Mrd Ft)	Teljesítés a módosított előirányzat %-ában
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása, ezen belül:	564,6	284,8	50,4
- A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása	148,8	77,1	51,8
- A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása	184,1	88,3	47,9
- A települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása	200,5	101,6	50,7
- A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása	31,2	17,8	56,9
A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai	82,5	6,1	7,4
Új címeken, átcsoportosítással megállapított támogatások	81,1	34,5	42,5
- ebből önkormányzati feladatok 2015. és 2016. évi döntés szerinti támogatása	48,3	19,8	41,0
Összesen	728,2	325,2	44,7

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A helyi önkormányzatok 2017. évi feladataihoz a központi költségvetés 728,2 Mrd Ft állami támogatást biztosít.

A 2017. évre a következő területek szerepeltek az általános célkitűzések között: a pedagógus életpálya bevezetéséből adódóan a bérrendezés 2017. évi üteme⁷, bölcsődei ellátás és gyermekétkeztetés fejlesztése. Ezt ellensúlyozta, hogy a 2016. évi költségvetéssel szemben a 2017. évben 29,3 Mrd Ft-tal kevesebbet terveztek a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatására fordítani. Ezt részben az idézte elő, hogy a 2017. évi Kvtv. szerint az önkormányzatok eredeti támogatása már nem tartalmazza többek között:

- az adósságkonszolidációban nem részesült önkormányzatok fejlesztési támogatását,
- az önkormányzatok részére az európai uniós fejlesztési célú pályázatokhoz a saját forrás kiegészítésére fordítható részt,
- a lakossági közműfejlesztés támogatását.

⁷ A 2016. évtől a bölcsődében dolgozó felsőfokú kisgyermeknevelők is a pedagógus életpálya szerinti bérrre jogosultak.

A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak első félévi támogatása a törvényi módosított előirányzat időarányos részénél 0,4 százalékponttal magasabb. A címen belül az alábbi előirányzatok időarányostól eltérő teljesítése okozta az eltérést:

- A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása 77,1 Mrd Ft-os teljesülése 1,8 százalékponttal haladja meg a módosított előirányzatot, az éves teljesítés várhatóan a tervezett szinten fog teljesülni.
- A települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatai támogatásának 101,6 Mrd Ft-os teljesítése 0,7%-kal haladta meg a módosított előirányzatot, az éves teljesítés várhatóan a tervezett szinten fog teljesülni.
- A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása 17,8 Mrd Ft-os felhasználása 6,9%-kal tért el a módosított költségvetési előirányzat időarányos értékéhez viszonyítva. A korábbi évek tapasztalatai szerint a települési önkormányzatok muzeális intézményi feladatainak támogatása, a megyei könyvtár kistélepülési könyvtári célú támogatása, valamint a települési önkormányzatok könyvtári célú érdekeltség-növelő támogatása előirányzatok esetében a teljes éves előirányzat már az első félévben felhasználásra került, amelyek esetében kifizetés a második félévben nem történt.
- A fenti időarányos értékhez képest magasabb teljesüléseket részben kompenzálja a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása előirányzat időarányosnál alacsonyabb, 47,9%-os teljesülése.

A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai 6,1 Mrd Ft-os első félévi felhasználásának éves módosított előirányzattól való elmaradása 42,6%. Ennek oka, hogy a támogatásokat az önkormányzatok pályázati úton igényelhetik, a teljesülés a második félévben várható.

Új jogcímenek további kiadási előirányzatok növelték az éves támogatás összegét összesen 81,1 Mrd Ft értékben. Az új jogcímek teljesülése a módosított előirányzathoz képest 44,7%.

Az önkormányzatok támogatásának előirányzatai a 2016. I-VI. havi adatok elemzése alapján éves szinten várhatóan teljesülni fognak, nem hordoznak kockázatot.

11. Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok (ELKA) 2017. évi költségvetését 649,6 Mrd Ft bevétel, 612,0 Mrd Ft kiadás mellett 37,6 Mrd Ft többlettel fogadta el az Országgyűlés. Törvényi szintű előirányzat módosítás 2017. I. félévében a Nemzeti Foglalkoztatási Alapot (NEFA) érintette, amelynek eredményeként a bevételi előirányzat 1,9 Mrd Ft-tal, a kiadási előirányzat 5,0 Mrd Ft-tal növekedett, így az ELKA egyenlege 34,5 Mrd Ft-ra változott.

A 2016. évhez képest változás történt az elkülönített állami alapok számát illetően a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap és a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja (SZHIA) 2016. december 30-ával megszűnt.

Az ELKA-n belül az öt elkülönített állami pénzalap kiadásának és bevételeinek előirányzatait, valamint az I. félévi teljesítési adatait a **25. számú táblázat** mutatja be.

Az elkülönített állami pénzalapok bevételeinek és kiadásainak teljesülése

Alap	A 2017. évi költségvetési törvény szerinti módosított előirányzat (M Ft)			2017. I. félévi teljesítés (%)		2017. I. félévi teljesítés (M Ft)
	Kiadás	Bevétel	Egyenleg	Kiadás	Bevétel	Egyenleg
NEFA	494 788,4	509 748,2	14 959,8	41,4	54,8	74 510,2
BGA	21 938,5	20 938,5	-1 000,0	47,0	96,1	9822,0
KNPA	11 464,5	26 064,5	14 600,0	42,2	61,8	11 282,2
NKA	9850,0	11 820,0	1970,0	44,7	63,8	3132,1
NKFIA	78 915,0	82 901,0	3986,0	29,4	31,5	2947,5
Összesen	616 956,4	651 472,2	34 515,8	40,1	53,6	101 694,0

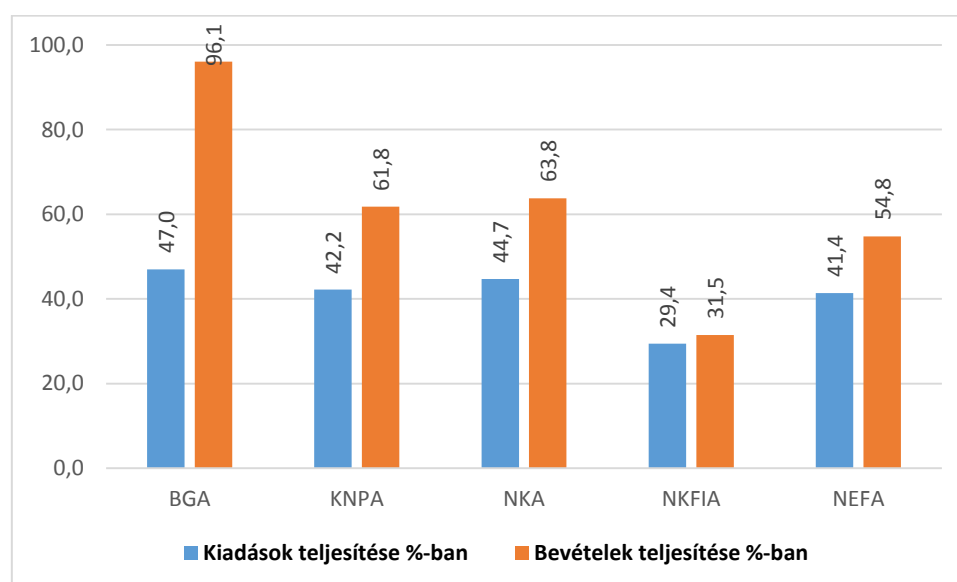
Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az ELKA 2017. évi költségvetési törvényben meghatározott előirányzataihoz viszonyítva az I-VI. hónap alatt a bevételek 53,6%-ban, a kiadások 40,1%-ban teljesültek. A bevételek időarányos teljesítést meghaladó realizálása, illetve a kiadások időaránytól való elmaradása következtében 2017. I. félévében az ELKA együttesen 101,7 Mrd Ft többletet ért el, ezzel javítva a központi költségvetés egyenlegét.

Az ELKA bevételi és kiadási előirányzatainak I. félévi teljesítését a törvényi előirányzathoz viszonyítva a **11. számú ábra** mutatja.

11. ábra

Az ELKA bevételének és kiadásainak teljesítése 2017. I. félévben (Mrd Ft)

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az I. félév folyamán az NKFIA kivételével a bevételeket az időarányoshoz viszonyítottan magasabb teljesülés, a kiadásokat pedig minden alpnál alulteljesülés jellemezte. Az ELKA-nál az egyes projektekre vonatkozó pályázatok kiírása és elbírálási átfutási ideje következtében a támogatások kifizetésére nagyobb arányban a költségvetési év II. félévében kerül sor. Ezek alapján az ELKA költségvetése az év folyamán teljesíthető, kockázat nem valószínűsíthető.

Nemzeti Foglalkoztatási Alap (NEFA)

A 2017. évi költségvetési törvény a NEFA költségvetését 507,8 Mrd Ft bevétel, illetve 489,8 Mrd Ft kiadás egyenlegeként 18,0 Mrd Ft szufficittel állapította meg. A költségvetési törvény módosítása alapján a bevételi előirányzat 509,7 Mrd Ft-ra, a kiadási előirányzat 494,8 Mrd Ft-ra emelkedett.

A 2017. I. félévi teljesítési adatok szerint a bevételek 54,8%-ban, a kiadások pedig 41,4%-ban realizálódtak.

A bevételek teljesítését az előfinanszírozott uniós programok kiadásai visszatérülésének időarányost meghaladó (24,9 Mrd Ft) teljesítése eredményezte. Az időarányost meghaladó teljesítés mutatkozott a meghatározó bevételi tételek közül a szakképzési hozzájárulásnál (0,9 Mrd Ft), az egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék NEFA-t megillető részénél (9,1 Mrd Ft), miközben a szociális hozzájárulási adó NEFA-t megillető hányadát illetően (11,7 Mrd Ft összegű) alulteljesülés történt.

A kiadásokon belül a passzív kiadások és a bér garancia kifizetések kivételével minden kiadási tétel elmaradt az időarányos teljesítéstől. Meghatározó volt a Start munkaprogramra történő kiadások csökkenése.

A NEFA esetében az előirányzatok teljesítésének kockázata nem valószínűsíthető, annak ellenére, hogy a tervezett bevételek mintegy 43%-át adó szociális hozzájárulási adó NEFA-t megillető hányada az I. félévben elmaradt a tervezettől.

12. A társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének alakulása

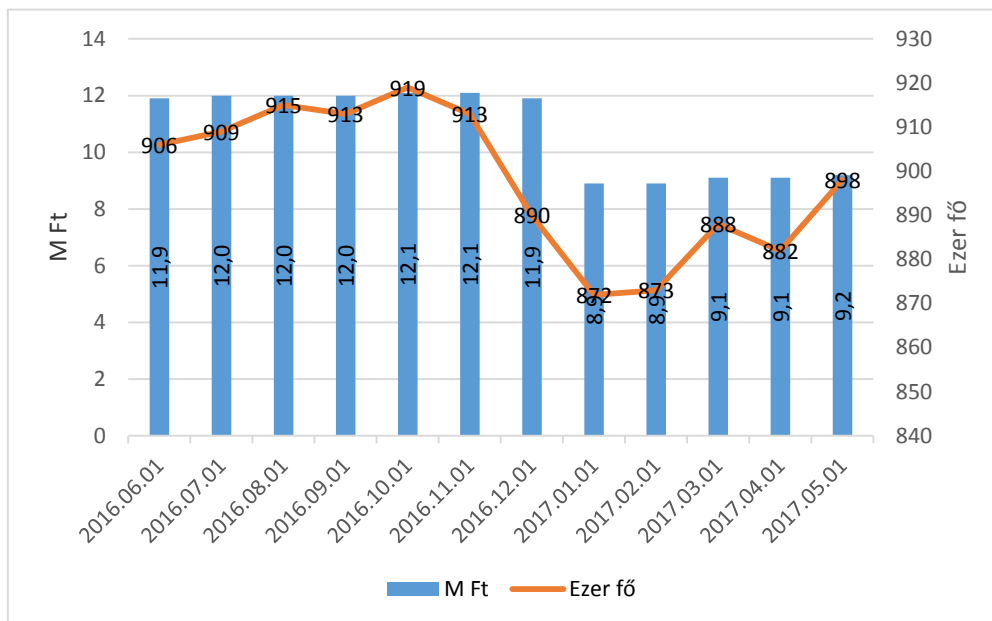
A társadalombiztosítás alapjainak költségvetését a 2017. évi költségvetési törvény egyenúlyban állapította meg, a bevételek és kiadások értéke is 5177,9 Mrd Ft volt. A módosított 2017. évi költségvetési törvény alapján a társadalombiztosítási alapok bevételi és kiadási előirányzata 5253,4 Mrd Ft-ra emelkedett.

A társadalombiztosítási alapok bevételei a 2017. év I. félévében 48,0%-ra, a kiadások 50,2%-ra teljesültek. Az időarányost meghaladó kiadások miatt a társadalombiztosítási alapoknál 2017. I. félévében 110,5 Mrd Ft deficit keletkezett. Az I. félévi adatok alapján a Ny. Alap időarányost el nem érő bevételt és kiadást, az Egészségbiztosítási Alap pedig az időarányost meghaladó bevételt és kiadást teljesített.

A társadalombiztosítási alapok tervezett bevételeinek 80,3%-át a szociális hozzájárulási adó és egyéb járulékok képezik. Az I. félévi teljesítés e tételeknél 49,9%-os mértékű volt. Jelentős változás volt, hogy a szociális hozzájárulási adó 2017. januártól 27%-ról 22%-ra csökkent. Az egészségügyi szolgáltatási járulék mértéke pedig a 2016. évi 7050 Ft/hóról 7110 Ft/hóra emelkedett.

A két alap legjelentősebb bevételi forrása a **szociális hozzájárulási adó**, amelyből a munkáltatók a foglalkoztatottak meghatározott köre után a **Munkahelyvédelmi Akcióterv** keretében kedvezményeket vehetnek igénybe. A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében igénybe vett kedvezmények alakulását mutatja be a **12. számú ábra**.

A Munkahelyvédelmi Akcióterv keretében igénybe vett kedvezmények alakulása 2016. június - 2017. május

Forrás: NGM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Az érintettek számában és a kedvezményként igénybe vett összeg alakulásában is összességében csökkenés tapasztalható. Az adatok mögött ugyanakkor ellentétes tendenciák húzódnak meg. A kedvezményben részesülők létszáma 2016 novemberétől csökkent, majd a 2017. évben hullámzó mértékben, de emelkedett. Különösen igaz ez a legjelentősebb nagyságú kedvezményezett körben, az 55 év feletti munkavállalóknál, ahol a visszaesést követően 2017. májusban az érintett létszám 349 ezer fő volt, a legmagasabb értéket érte el az elemzéssel érintett időszakban. A kedvezmények összegének csökkenését részben az érintett létszám változása, részben a szociális hozzájárulási adó csökkenése következtében az igénybe vehető kedvezmények mértékének csökkenése okozta. Ugyanakkor a 2017. májusban érvényesített 9,2 Mrd Ft kedvezmény a 2017. év legmagasabb értéke volt az év első öt hónapjában.

Nyugdíjbiztosítási Alap (Ny. Alap)

A Ny. Alap költségvetése egyensúlyban, 3118,8 Mrd Ft bevételi és kiadási főösszeggel került megállapításra. A költségvetési törvény módosítása alapján a Ny. Alap bevételi és kiadási főösszege 50,0 Mrd Ft-tal, 3168,8 Mrd Ft-ra emelkedett. Ez a módosítás két ok miatt vált szükségessé. Egyrészt a 2017. évi költségvetési törvényben meghatározott 2017. januári nyugdíjemelés 0,9%-os mértékét az inflációs hatások miatt 1,6%-ra emelték, másrészt a GDP növekedése alapján a 2017. évben nyugdíjprémium kifizetése válik szükségessé.⁸ Mindezen kiadások többletét hivatott rendezni az 50,0 Mrd Ft összegű előirányzat módosítás.

⁸ A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi törvény 101. § (5) bekezdése értelmében, ha a bruttó hazai termék változatlan áron számított növekedésének a tárgyévben várható mértéke a 3,5 százalékot meghaladja, és az államháztartás tárgyévi egyenlegcélja várhatóan teljesül, a tárgyév novemberében nyugdíjprémiumot kell fizetni a feltételeket teljesítő személyek részére.

Az előirányzat módosítás keretében az eredeti előirányzathoz viszonyítva a szociális hozzájárulási adó és járulékok Ny. Alapot megillető része bevételét 158,0 Mrd Ft-tal csökkentették.⁹ Új tételként pedig 208,0 Mrd Ft összegű pénzeszköz átvétel került beépítésre, amelynek forrása a 2017. évi költségvetési törvény XLII. fejezete.

A 2017. I. félévi bevételi és kiadási teljesítési adatai alapján a bevételek 1480,6 Mrd Ft-ban 46,7%-ban, a kiadások 1573,4 Mrd Ft-ban 49,7%-ban teljesültek, melynek eredményeként a Ny. Alapnál 92,8 Mrd Ft hiány keletkezett az első félévben.

A 2017. évi módosított előirányzat és a 2017. I. félévi teljesítés adatait a **26. számú táblázat** mutatja be millió Ft-ban.

26. táblázat

Megnevezés	Törvényi módosított előirányzat (M Ft)	2017. I. félévi teljesítés (M Ft)	Teljesítés (%)
Szociális hozzájárulási adó és nyugdíj-járulék	2 926 501	1 464 239	50,0
Egyéb járulékok és hozzájárulások	16 026	7 231	45,1
Késedelmi pótlék, bírság	11 473	3 101	27,0
Egyéb bevételek	214 819	6 046	2,8
Bevétel összesen	3 168 819	1 480 617	46,7
Nyugellátások	3 151 532	1 564 220	49,6
Működésre fordított kiadások	11 012	6 719	61,0
Egyéb kiadások	6 275	2 497	39,8
Kiadás összesen	3 168 819	1 573 436	49,7
Egyenleg	0,0	-92 819	-

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A 2017. évi I. félévi bevételek 98,9%-át kitevő **szociális hozzájárulási adó és nyugdíj-járulék** bevételek teljesülése a módosított költségvetésben meghatározott időarányos szinten alakult. A bevételek alakulására hatással volt, hogy a szociális hozzájárulási adó mértéke 2017. január 1-től 5 százalékponttal csökkent, miközben a Ny. Alapot megillető rész 2016. I. félévéhez képest 79,43%-ról 71,61%-ra változott. Ellenkező hatást váltott ki az adónem teljesítésére a bruttó keresettömeg növekedése. A bevételeknél (egyéb bevétel) mutatkozó jelentősebb elmaradás összefüggésben van a költségvetési törvényi módosításával, ami 208,0 Mrd Ft pénzeszköz átvételt nevesít az év II. felében, így annak hatása az I. félévi adatokban nem jelenhetett meg. (Ez a tétel okozta a bevételektől való elmaradást is.)

A Ny. Alap teljesített kiadásainak 99,5%-át a nyugellátásokra fordították. A 2017. I. félévi teljesítési adatok 49,7%-ban realizálódtak, amelyre a **nyugellátásokra fordított kiadások** teljesülésének időarányos teljesítéshez képest értelmezett elmaradása volt befolyással.

2017. I. félévében az öregségi nyugdíjban részesülők átlagos létszáma a 2017. januári 2044,8 ezer főhöz képest 2017. júniusban 2017,1 ezer főre csökkent. Ezen időszakban az ellátásból kikerültek létszáma 50 377 fő volt. Az öregségi nyugdíjban részesülők között

⁹Ez alapvetően a szociális hozzájárulási adó mértékének 2017. évtől hatályos csökkenése következtében vált szükségessé.

a korhatár feletti öregségre nyugdíjra jogosultak létszáma az első félévet tekintve 1,8%-kal csökkent. Ugyanakkor a nők korhatár alatti nyugellátására jogosultak létszáma folyamatosan emelkedett ezen időszakon belül, együttesen 7,6%-kal többen vették igénybe ezen ellátást az év eleji létszámhoz képest.

Az idei év második felében a várható létszámnövekedés 19 900 fő, amely a 2017. júniusi átlagos létszámhoz képest 1%-os növekedésnek felel meg. A létszámnövekedéssel és az ebből származó kiadással az Ny. Alap tervezése során számoltak. Ezek alapján az öregségi nyugdíj előirányzat teljesülésére az ellátottak létszámának második félévi növekedése nem hordoz kockázatot.

Az időarányos teljesítést csökkentette, hogy a nyugdíjprémium kifizetése (terv szerint 24,1 Mrd Ft) és a magasabb infláció miatti nyugdíj kiegészítés az év második felében válik esedékessé.

Az Ny. Alap esetében negatív kockázatot jelent, hogy a nyugdíjakra fordított kiadások emelkedhetnek. Ennek indoka, hogy a nyugdíjasok fogyasztói árnövekedése várhatóan meghaladja a költségvetési törvényben tervezett 1,6%-os nagyságrendet. Az 1,6%-os tervezett infláció és az idei évre vonatkozó tényleges infláció közötti különbség alapján a nyugellátásban részesülők a november hónaptól kiegészítő nyugdíjemelésben részesülnek, visszamenőleges hatállyal az év elején meghirdetett nyugdíj kiegészítéssel együtt. A 2017. évi költségvetés tervezésekor rendelkezésre bocsátott összeghez képest nagyságrendileg 25-30 Mrd Ft biztosítása szükséges a magasabb összegű nyugdíj kiegészítés teljesítéséhez.

Az Ny. Alap esetében pozitív kockázat állapítható meg a nyugdíjprémium előirányzat esetében. Ha a gazdasági növekedés tényleges üteme év végén nem éri el a módosított költségvetési törvényben szereplő 4,1%-os váráhozást, a kettő közötti különbség miatt csökkenhet a kifizetendő nyugdíjprémium összege. A megtakarítás várható nagyságrendje 5-10 Mrd Ft.

Összességében a Ny. Alap esetében a költségvetés végrehajtására vonatkozóan 20-25 Mrd Ft kockázat állapítható meg a nyugellátásokra fordítandó kiadások várható növekedése miatt.

Egészségbiztosítási Alap (E. Alap)

Az E. Alap költségvetése egyensúlyban, 2059,1 Mrd Ft bevételi és kiadási főösszeggel került megállapításra. A költségvetési törvény módosítása alapján az E. Alap bevételi és kiadási főösszege 25,5 Mrd Ft-tal, 2084,6 Mrd Ft-ra emelkedett.

Az előirányzat-módosítás keretében a bevételi oldalon csökkentették a **szociális hozzájárulási adó és járulék** (12,0 Mrd Ft), valamint az egészségügyi hozzájárulás (4,0 Mrd Ft) előirányzatát, miközben a költségvetési támogatások (32,1 Mrd Ft), az egyéb bevételek (7,0 Mrd Ft), illetve kis mértékben az egyéb járulékok és hozzájárulások (2,4 Mrd Ft) bevétele növekedett. A kiadási oldalon a többletforrást jellemzően a GYED (16,0 Mrd Ft) és a táppénz (9,5 Mrd Ft) előirányzatok növelésére fordították.

A szociális hozzájárulási adó E. Alapot megillető része és az egészségbiztosítási járulék az E. Alap közvetlen finanszírozását szolgálják. Ugyanakkor az E. Alap kiadásainak teljesíthetősége érdekében, az előbb említett közvetlen finanszírozási eszközökön kívül, a központi költségvetés biztosítja az E. Alap bevételeinek közel 38%-át.

A 2017. év I. félévi bevételi és kiadási teljesítési adatok során a bevételek 1043,6 Mrd Ft-ban 50,1%-ban, a kiadások 1061,3 Mrd Ft-ban 50,9%-ban teljesültek, melynek eredményeként az E. Alapnál 17,7 Mrd Ft hiány keletkezett.

Az E. Alap 2017. évi módosított bevételi-kiadási előirányzatai, illetve azok I. félévi teljesítésének adatait a **27. számú táblázat** mutatja.

27. táblázat

Megnevezés	2017. évi módosított előirányzat (M Ft)	2017. I. félév teljesítés (M Ft)	Teljesítés (%)
Szociális hozzájárulási adó és járulékok	1 291 670,3	639 973,4	49,5
Egyéb járulékok és hozzájárulások	56142,7	27 463,0	48,9
Egészségügyi hozzájárulás	166 277,8	98 256,2	59,1
Késedelmi pótlék és bírság	4665,4	1557,8	33,4
Költségvetési támogatások, térítések	421 147,5	194 522,0	46,2
Egyéb bevételek	144 718,1	81 838,3	56,6
Bevétel összesen	2 084 621,8	1 043 610,7	50,1
Táppénz	101 399,8	48 024,1	47,4
GYED	140 987,8	73 530,9	52,2
Egyéb pénzbeli ellátások	58 987,4	31 703,9	53,7
Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	320 603,0	147 997,8	46,2
Gyógyító megelőző ellátás	1 039 759,9	537 900,1	51,7
Gyógyszertámogatás	313 000,0	167 755,8	53,6
Gyógyászati segédeszköz támogatás	60 000,0	30 764,9	51,3
Egyéb természetbeni ellátások	28 366,5	12 834,1	45,2
TB költségvetési szervek kiadásai	8164,2	4064,0	49,8
Egyéb kiadások	13 353,2	6750,9	50,6
Kiadás összesen	2 084 621,8	1 061 326,5	50,9
Egyenleg	0,0	-17 715,8	-

Forrás: MÁK adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A 2017. I. félévi bevételi előirányzat 0,1 százalékponttal magasabb teljesítése mögött eltérő tendenciák húzódnak meg. A szociális hozzájárulási adó és járulékok teljesített bevétele 0,5 százalékponttal maradt el az időarányos teljesítéstől, de nagyságrendje következtében ez 5,8 Mrd Ft elmaradást jelentett. A költségvetési támogatások, térítések 46,2%-os teljesülése nem hordoz kockázatot, mert e bevételek teljesülése várható 2017. második félévében.

Ezzel ellentétes tendencia figyelhető meg az egészségügyi hozzájárulás (15,1 Mrd Ft), valamint a több kisebb jogcímből összeálló egyéb bevételeknél (kb. 8,0 Mrd Ft, pl. szerződés szerinti gyógyszergyártói és forgalmazói befizetés, baleseti adó), amelyek az időarányost meghaladó bevételt értek el.

Az E. Alap 2017. évi várható bevételeinél a jelenlegi információk alapján nem prognosztizálható bevétel elmaradás. Várhatóan a szociális hozzájárulási adó és járulékok bevétele (8-10 Mrd Ft-tal) elmarad a tervezettől, ugyanakkor az egészségügyi hozzájárulásból (10-15 Mrd Ft-tal) és az egyéb bevételekből (8-10 Mrd Ft-tal) – a szerződés szerinti gyógyszergyártói és forgalmazói befizetés, EU tagállamokkal kapcsolatos elszámolások – a tervezett szintet meghaladó bevétel prognosztizálható. Ezen tendenciák alapján az E. Alap bevételeinek teljesítésében 10-15 Mrd Ft összegű pozitív kockázat valószínűsíthető.

A 2017. évi I. félévi teljesített kiadások bevételeket meghaladó növekedése miatt az I. félév alapján 17,7 Mrd Ft hiány keletkezett. Az összes kiadás értékének alakulása mögött eltérő tendenciák húzódtak meg.

Az időarányos összeget meghaladó összes kiadás döntő része a **gyógyító megelőző ellátás** (18,0 Mrd Ft) területen mutatkozott. A tételen belül az időarányost legnagyobb mértékben meghaladó kiadásnövekedés **az összevont szakellátásoknál** keletkezett 13,1 Mrd Ft értékben. Ezek, a szakellátásra fordítandó kiadások adják a gyógyító megelőző ellátás kiadásainak mintegy 70%-át.

Az időarányost meghaladó kiadás keletkezett a **gyógyító megelőző ellátásokon** belül is 3,8 Mrd Ft értékben a **mentési ellátásoknál, illetve a célelőirányzatok** esetében 10,1 Mrd Ft összegben. A célelőirányzatok között került megtervezésre többek közt a nyugdíj mellett tovább dolgozók pénzellátását helyettesítő jövedelem kiegészítésére, a fiatal szakorvosok támogatására, a méltányossági alapon történő térítésekre, illetve a legalább 12 hónapja betöltetlen háziorvosi körzeteket betöltő orvosok letelepedésére, praxisjog vásárlás támogatására szolgáló kifizetések.

A **gyógyszertámogatásra fordított kiadások** is időarányost meghaladó (11,3 Mrd Ft-tal magasabb) összegben teljesültek. Ugyanakkor az időarányos kifizetéstől 12,3 Mrd Ft-tal elmaradtak a **rokkantsági, rehabilitációs kiadások**. A további jogcímeken mutatkozó eltérések nagyságrendje nem volt jelentős.

A kiadási oldalon tapasztalható és várható tendenciák a következők:

- Legnagyobb tétel, a gyógyító megelőző ellátások, törvénnyel módosított kiadási összege 1039,8 Mrd Ft. A jogcímnél az I-VI. havi időarányost meghaladó kiadások, az elmúlt évek tendenciái (az év II. felében történt az éves kiadások több mint 50%-a) alapján kockázatot hordoznak, amelynek nagyságrendje 30-40 Mrd Ft. A jogcím nem módosítás nélkül túlléphető előirányzat. Emiatt a többletkiadás teljesítéséhez kormányzati előirányzat módosítás szükséges, amely más előirányzatok bevételi többletéből, vagy valamely kiadási előirányzaton képződött megtakarításból finanszírozható.
- A rokkantsági, rehabilitációs ellátásokra tervezett kiadások 320,6 Mrd Ft-os összege várhatóan alulteljesül az év során, a jogcímnél 15-20 Mrd Ft-os megtakarítás várható.
- Gyógyszertámogatásra 313,0 Mrd Ft kifizetést terveztek, a kifizetések összege az I. félév folyamán növekvő tendenciájú volt, illetve a júliusi kifizetés is meghaladta az időarányos mértéket. Így a jogcím kiadásai tekintetében éves szinten 15-20 Mrd Ft nagyságú kockázat valószínűsíthető.
- A pénzbeli ellátások legnagyobb tétele a GYED, amelyre 141,0 Mrd Ft kifizetést terveztek. A GYED-re a kifizetések összege az I. félév folyamán emelkedő tendenciájú volt, illetve a júliusi kifizetés is időarányos mértéket meghaladta. Ezek alapján a jogcím kiadásainál éves szinten nagyságrendileg 8-10 Mrd Ft kockázat valószínűsíthető.
- Az egyéb pénzbeli ellátások 2017. évi teljesítési adatai alapján éves szinten a kiadások túllépése várható, 3-5 Mrd Ft értékben.

Összességében a 2017. évre vonatkozóan az E. Alap költségvetésében a várható teljesítése alapján, a kormányzati intézkedéseket is figyelembe véve az előirányzatok növelésére, a kockázat nagysága együttesen 11-15 Mrd Ft.

13. A központi tartalékok felhasználása

A Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvényben 375,2 Mrd Ft központi tartalék szerepel. A központi tartalékok összege, ezen belül az **Országvédelmi Alap**

(OVA) előirányzata, a költségvetési törvény módosítása alapján 65,9 Mrd Ft-tal emelkedett. A központi tartalékok módosított előirányzatából a **Rendkívüli Kormányzati Intézkedések (RKI)** előirányzat 140,0 Mrd Ft-ot, az Országvédelmi Alap 95,9 Mrd Ft-ot tesz ki.

Az OVA előirányzata esetében alapvető szabály, hogy az előirányzatból legfeljebb 30,0 Mrd Ft az EDP jelentés 2017. március 31-ig történő benyújtását követően, az ezen felüli rész az EDP jelentés 2017. szeptember 30-ig történő benyújtását követően használható fel, amennyiben a benyújtott EDP jelentésben szereplő EDP-hiány - a felhasználni kívánt tartalékösszeg figyelembevételével - nem haladja meg a GDP 2,4%-át.

A 2017. I. félévében az OVA módosított előirányzatának 31,2%-a, 29,9 Mrd Ft került felhasználásra. Ezáltal a kormány szinte a teljes elkölthető összeget felhasználta a második EDP jelentés benyújtásáig terjedő időszakban.

2017. I. félévben az OVA-ból legnagyobb mértékben az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Külgazdasági és Külügyminisztérium és a Költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai javára történt átcsoportosítás, összes részesedésük együttesen 71,2% volt, ami 21,3 Mrd Ft-nak felel meg.

Az OVA esetén várhatóan a törvényi feltételek adottak lesznek a további felhasználáshoz az év utolsó negyedévében.

Az RKI előirányzatából 2017. első félévében összesen 41,7 Mrd Ft került felhasználásra, amely a rendelkezésre álló előirányzat 29,9%-át jelenti.

Az RKI előirányzatból, valamint az OVA-ból történt átcsoportosításokat részletesen a **4. számú melléklet** mutatja be.

Budapest, 2017. szeptember 19.

**A) A központi alrendszer tárgyévi pénzforgalmi hiányára vonatkozó
becslés a bevételi oldalon**

A 2017. évi hiány alakulására ható főbb hiánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) tényezők megnevezése	Becsült eltérés a 2017. évi előirányzattól (Mrd Ft)	
	Alsó érték	Felső érték
Egyszerűsített vállalkozói adó	-15,0	-18,0
Bányajáradék	-5,0	-8,0
Általános forgalmi adó	-50,0	-70,0
Jövedéki adó	-20,0	-25,0
Összesen:	-90,0	-121,0
Pénzügyi tranzakciós illeték	+5,0	+8,0
Egyéb bevételek	+8,0	+10,0
Társaságokkal kapcsolatos bevételek	+10,0	+10,0
Kamatbevételek	+25,0	+30,0
E. Alap bevételi többlet	+10,0	+15,0
Összesen:	+58,0	+73,0
Mindösszesen:	-32,0	-48,0

Forrás: ÁSZ számítás

**B) A központi alrendszer tárgyévi pénzforgalmi hiányára vonatkozó
becslés a kiadási oldalon**

A 2017. évi hiány alakulására ható főbb hi- ánynövelő (-) és hiánycsökkentő (+) ténye- zők megnevezése	Becsült eltérés a 2017. évi előirányzattól (Mrd Ft)	
	Alsó érték	Felső érték
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális ellátások	-3,0	-5,0
Kamatkiadások	-10,0	-15,0
Ny. Alap kiadásai	-20,0	-25,0
E. Alap kiadásai	-11,0	-15,0
Összesen	-44,0	-60,0

Forrás: ÁSZ számítás

2. számú melléklet

A sertéshús és a baromfi hús fogyasztói árának alakulása az ÁFA csökkentést követően

A sertéshúsról vonatkozó, 2016. január 1-jétől érvényes ÁFA csökkentés nem vonatkozik egységesen minden sertéshús termékre. Az ÁFA törvény 82. § (2) bekezdése szerint a törvény 3. számú mellékletében felsorolt termékek esetében az adó mértéke az adó alapjának 5%-a.

Az **1. számú táblázat** a sertéshús és a baromfi hús árának változását szemlélteti az előző év azonos időszakához viszonyítva.

1. táblázat

A sertés-, és a baromfi hús árindexe az előző év azonos időszakához viszonyítva 2014-2016 (%)

	2014. december	2015. december	2016. december
sertéshús	98,5	97,7	91,5
baromfi hús	98,6	99,6	96,4

Forrás: KSH adatok alapján ÁSZ szerkesztés

A **2. számú táblázat** a sertéshús és a baromfi hús árának változását szemlélteti a 2017. első hét hónapjában az előző év azonos időszakához viszonyítva.

2. táblázat

A sertéshús és a baromfi hús árindexe 2017. január-júliusában az előző év azonos időszakához viszonyítva (%)

	2017. január	2017. február	2017. március	2017. április	2017. május	2017. június	2017. július
sertéshús	109,6	110,0	110,8	112,0	114,8	115,7	112,7
baromfi hús	83,6	82,6	83,5	84,3	84,3	84,2	85,1

Forrás: KSH adatok alapján ÁSZ szerkesztés

A **3. számú táblázat** a sertéshús és a baromfi hús árváltozását szemlélteti az ÁFA csökkentés előtti, illetve utáni hónapban.

3. táblázat

A sertéshús és a baromfi hús árváltozása az ÁFA csökkentés előtti, illetve utáni hónapban (előző hó = 100%)

	2015. december	2016. január	2016. december	2017. január
sertéshús	99,1	84,7	-	-
baromfi hús	-	-	98,6	87,1

Forrás: KSH adatok alapján ÁSZ szerkesztés

A táblázatok adatai azt mutatják, hogy az ÁFA-kulcs csökkentés következtében a sertéshús esetében 2015. decemberről 2016. januárra a fogyasztói árak közel 15%-os mértékű csökkenése következett be. A baromfi hús esetében 2016. decemberről 2017. januárra 13%-os volt az árcsökkenés nagyságrendje.

A sertéshús esetében az árindex változása alapján megállapítható, hogy 2017. júliusban az árak 12,7%-kal voltak magasabbak az előző év azonos időszakához képest. A sertéshús ára a 2017. év közepére elérte az ÁFA csökkentés előtti szintet. A nemzetközi piacon tapasztalt változások (keresletnövekedés) és a kereskedők által végrehajtott folyamatos áremelés együttesen a sertéshús árának emelkedéséhez vezetett, így az ÁFA csökkentés árcsökkentő hatása hosszabb távon nem maradt meg.

A baromfihús esetében az ÁFA csökkentést követő fogyasztói árcsökkenés az azóta eltelt hónapok során végig megmaradt, 2017. júliusában az előző év azonos időszakához képest 85,1%-ra mérséklődött.

3. számú melléklet

A jelentősebb nagyságrendű hazai forrásból finanszírozott fejezeti kezelésű
kiadási előirányzatok alakulása

M Ft

Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jogcímcsoport- szám		2017. évi Módosított előirányzat	2017. I. félévi teljesülés	Teljesülés (%)
14	20	21	00	Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások	414,2	39 164,0	9456,1%
14	20	22	00	A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások	32 407,7	30 805,8	95,1%
17	20	32	02	Közúthálózat fenntartás és működtetés	75 598,1	43 691,7	57,8%
17	20	32	03	Útdíj rendszerek működtetése	22 605,0	1572,1	7,0%
17	20	36	01	Autópálya rendelkezésre állási díj	113 219,4	55 936,5	49,4%
17	20	38	20	2017. évi FINA Világ bajnokság lebonyolításának támogatása	45 444,2	42 662,4	93,9%
18	07	01	01	Beruházás ösztönzési célú előirányzat	30 048,9	28 926,6	96,3%
20	20	02	02	Nem állami felsőoktatási intézmények támogatása	17 622,5	13 328,2	75,6%
20	20	02	03	Köznevelési célú humán-szolgáltatás és működési támogatás	193 472,7	97 872,8	50,6%
20	20	02	04	Hit- és erkölcstanoktatás és tankönyvtámogatás	4870,6	3095,9	63,6%
20	20	02	05	Köznevelési szerződések	4089,7	1942,5	47,5%
20	20	03	03	Kiválósági támogatások	11 976,3	0,0	0,0%
20	20	03	04	Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alap	2257,8	46,1	2,0%
20	20	03	06	Felsőoktatási vagyongazdálkodási feladatok	5340,0	0,0	0,0%
20	20	04	05	Nemzeti Tehetség Program	3121,4	296,2	9,5%
20	20	04	12	Erzsébet gyermek- és ifjúsági táborok támogatása	6453,1	5302,0	82,2%

Forrás: MÁK 2017. június havi központi költségvetési fejezetek bevételi előirányzatának és teljesítésének alakulásáról szóló adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

A Rendkívüli kormányzati intézkedések előirányzatból, valamint az Országvédelmi Alapból történt átcsoportosítások 2017. I. félévben

Fejezet		RKI		OVA	
szám	Megnevezés (átcsoportosítással érintett területek)	Mrd Ft	Megoszlás	Mrd Ft	Megoszlás
IX.	Helyi önkormányzatok támogatásai	0,9	2,2%	-	-
XI.	Miniszterelnökség	7,4	17,7%	1,4	4,7%
XII.	Földművelésügyi Minisztérium	0,4	1,0%	-	-
XIII.	Honvédelmi Minisztérium	4,5	10,8%	-	-
XIV.	Belügyminisztérium	0,1	0,2%	1,9	6,4%
XV.	Nemzetgazdasági Minisztérium	1,8	4,3%	-	-
XVI.	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	-	-	3,0	10,0%
XVII.	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	2,5	6,0%	6,9	23,1%
XVIII.	Külgazdasági és Külügyminisztérium	0,1	0,2%	7,2	24,1%
XX.	Emberi Erőforrások Minisztériuma	23,2	55,6%	3,6	12,0%
XXI.	Miniszterelnöki Kabinetiroda	0,2	0,5%	2,1	7,0%
XXXIV.	Magyar Művészeti Akadémia	-	-	0,2	0,7%
XLII.	Költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai	0,3	0,7%	3,6	12,0%
XLIII.	Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások	0,3	0,7%	-	-
Összesen		41,7	100,0%	29,9	100,0%

Forrás: Költségvetési törvény módosítása, NGM adatszolgáltatás alapján ÁSZ szerkesztés

Rövidítések jegyzéke

ÁFA	általános forgalmi adó
ÁKK Zrt.	Államadósság Kezelő Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság
ÁSZ	Állami Számvevőszék
BGA	Bethlen Gábor Alap
CSOK	Családok Otthonteremtési Kedvezménye
E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
EU	Európai Unió
EVA	egyszerűsített vállalkozói adó
GDP	bruttó hazai termék (gross domestic product)
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GNI	bruttó nemzeti jövedelem (gross national income)
Gst.	Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény
GYED	gyermekgondozási díj
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (2014-2020)
IMF	Nemzetközi Valutaalap (International Monetary Fund)
KATA	kisadózó vállalkozások tételes adója
KIVA	kisvállalati adó
KNPA	Központi Nukleáris Pénzügyi Alap
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KT	Költségvetési Tanács

Kvtv.	2016. évi C. törvény Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről
MÁK	Magyar Államkincstár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NCSSZA	Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap
NEAK	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
NEFA	Nemzeti Foglalkoztatási Alap
NFA	Nemzeti Földalap
NGM	Nemzetgazdasági Minisztérium
NKA	Nemzeti Kulturális Alap
NKFIA	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap
NOK	Nemzeti Otthonteremtési Közösségek
Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development)
ONYF	Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság
OVA	Országvédelmi Alap
RKI	Rendkívüli Kormányzati Intézkedések
SZHIA	Szövetkezeti Hitelintézeti Integrációs Alap
SZJA	személyi jövedelemadó
TAO	társasági adó
TB Alapok	Társadalombiztosítási Alapok
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program